ΕΚΔΟΤΗΣ ΚΑΙ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΧΡ. ΚΟΝΤΑΞΑΚΗΣ

ΑΤΤΙΚΗ ΙΡΙΣ

ΓΡΑΦΕΙΑ Ὁδὸς Μπουμπουλίνας ἀρ. 34

ΕΤΟΣ Ϛ'. Ἐν Ἀθήναις τῇ 1 Φεβρουαρίου 1903. ΑΡΙΘ. 3.

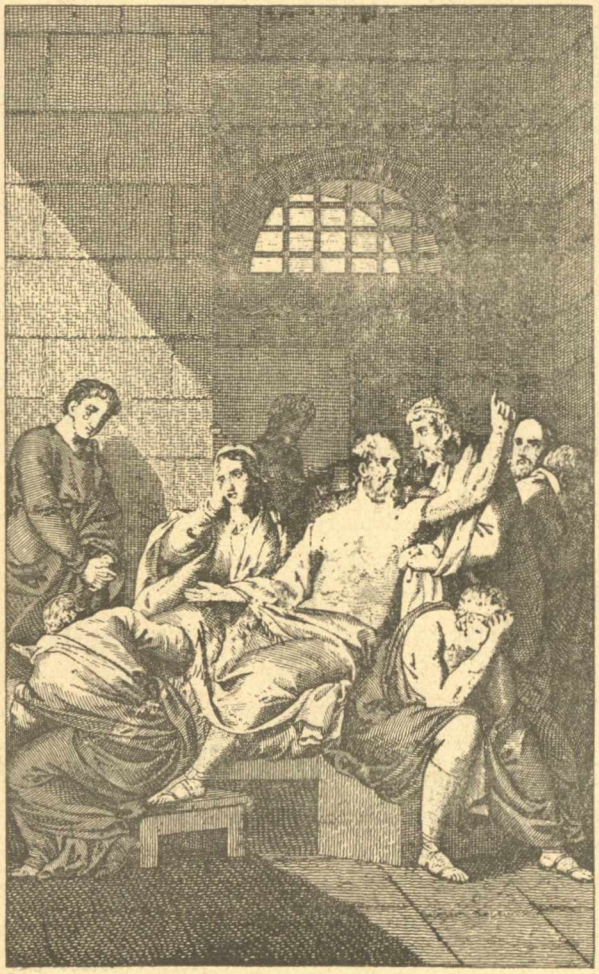

Ὁ Σωκράτης ἐν τῇ φυλακῇ.

CARMEN SYLVA

Η ΥΨΙΣΤΗ ΕΥΓΕΝΕΙΑ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΟΣ

Ὑπάρχουν εἰς τὸν κόσμον Ναοὶ ἐντελῶς ἄγνωστοι. Ὑπάρχουν ναοὶ μέσα εἰς τοὺς ὁποίους λατρεύονται αἱ θρησκεῖαι τῶν αἰσθημάτων αἱ ἱεραὶ καὶ μεγάλαι. Πῶς δυνάμεθα νὰ λησμονήσωμεν τόσον εὐκόλως ὅτι οἱ τέσσαρες τοῖχοι τοῦ δωματίου μας ὅπου ὑπῆρχε τὸ λίκνον μας παρίστα δι' ἡμας τὴν πρώτην ἐκκλησίαν, ὅταν γονυπετεῖς πλησίον τῆς μητρός μας ἐδιδασκόμεθα παρ'αὐτῆς τὴν πρώτην προσευχήν; Κατὰ τὰς στιγμὰς ἐκείνας ἡ μητέρα ἦτο μία ἀληθὴς Ἱέρεια καὶ τὰ παιδιὰ συνηθροισμένα γύρω της καὶ κρεμασμένα ἀπὸ τὰ χείλη της ἀπετέλουν τὸν χορὸν γύρω τοῦ βωμοῦ καὶ αἱ νεανικαὶ φωνὰι ἐψιθύριζον τοὺς ὕμνους

Πανταχοῦ ἡ ἐπιρροὴ τῆς γυναικὸς ἀποτελεῖ μίαν μικρὰν γωνίαν τοῦ Οὐρανοῦ ἐπὶ τῆς Γῆς. Ἡ ἀγρυπνοῦσα ἀγάπη της ἡ καθαγιάζουσα πᾶν ὅτι ἐγγίζει, εἶνε φλὸξ φέρουσα ὑψηλά, μέχρι τοῦ θρόνου τοῦ Θεοῦ, τὰ δάκρυα ἀναμεμιγμένα μὲ τοὺς στεναγμούς, οὓς ἐκείνη χύνει ὅταν ἐπαγρυπνεῖ πλησίον τοῦ ἀσθενοῦντος μικροῦ της, εἰς τὸ ὁποῖον αὐτὴ ἔδωσε τῆς ἡμέρας τὸ φῶς. Εὑρέτε μου σεῖς γλυκυτέραν καὶ περιπαθεστέραν σκηνὴν ἀπὸ ἐκείνην τοῦ κοιμωμένου μικροῦ της ἀγγέλου μέσα εἰς τὴν ὡραίαν κλίνην τῶν βραχιόνων της, ἐπάνω εἰς τὴν καρδίαν της. Ἡ μητρικὴ ἀγκάλη ἥτις ὑπῆρξε δι' αὐτὸ τὸ πρῶτον λίκνον καὶ ὁ πρῶτος βωμὸς θὰ γίνῃ μίαν ἡμέραν καὶ θὰ εἶνε πάντοτε τὸ λιμάνι ποῦ θὰ τοῦ προσφέρῃ ἕνα ἀσφαλὲς καταφύγιον κατὰ τῶν καταιγίδων τῆς Ζωῆς....

* *
*

Ὑπάρχει ἕνας ἄλλος ναὸς ὅπου λειτουργεῖ Ἱέρεια τῆς μεγάλης ἰδέας τοῦ Ναζωραίου, ἡ Γυνή. Ἡ αἴθουσα τοῦ Νοσοκομείου. Ἐκεῖ ὅπου ὡς ἀδελφὴ τοῦ ἐλέους μεταβαίνει, μὲ ἕνα ἐλαφρότατον καὶ ἀθόρυβον βῆμα ἀπὸ τὸν ἕνα εἰς τὸν ἄλλον ἀσθενῆ, φέρουσα εἰς ἕνα ἕκαστόν τὸ δῶρον τῆς γαλήνης καὶ τῆς παρηγορίας. Ὁ τίτλος τοῦ ἀγγέλου τῆς Ἀγαθότητος τῆς ἁρμόζει εἰς τὴν περίστασιν αὐτήν, ἔτσι ὅπως περνᾷ διὰ μέσου αὐτῶν, ἄλλοτε καταπραΰνουσα μὲ μίαν γλυκεῖαν θωπείαν της τὸ μέτωπον ποῦ τὸ φλογίζει ὁ πυρετός, ἄλλοτε γλυκαίνουσα τὰ φλογισμένα καὶ ἀποξηραμένα χείλη καὶ ἄλλοτε πάλιν ὑπεγείρουσα ἢ καταβιβάζουσα τὸ προσκεφάλαιον, ἐπάνω εἰς τὸ ὁποῖον ἀναπαύεται μία κεφαλὴ βαρεῖα, τεθλιμμένη, ὠχρά... Τὸ ἁπαλό της χέρι σκορπίζει τὸ βάλσαμον εἰς κάθε πληγήν.

Ὁ γλυκεῖα φωνή της παρηγορεῖ τοὺς ἀποτεθαρρυμένους, ἐμψυχώνει τοὺς ἀπελπισμένους. Φαίνεται ὅτι ὁ ὕπνος δὲν σφαλᾷ ποτὲ τὰ ἄγρυπνα μάτια της, ὁ κόπος δὲν τὴν καταβάλει ποτέ.

Αἱ δραματικώτεραι σκηναὶ ἐκτυλίσσονται διὰ τῆς παρουσίας της, κάτω ἀπὸ τὸ θαμβὸν σκιόφως. Ἡ αἴθουσα τοῦ Νοσοκομείου ἡ ὑπερπλήρης, ἡ αἴθουσα ἡ πενιχρὰ καὶ πένθιμος, ἡ φυλακὴ τοῦ αἰχμαλώτου, ἡ σκηνὴ τοῦ φορητοῦ Νοσοκομείου, εἰς τὸ πεδίον τῆς μάχης, κάθε ἕνας ἀπὸ τοὺς τόπους αὐτοὺς εἶνε καὶ ἕνας ναὸς τοῦ ὁποίου τὸ μεγαλεῖον εἶνε ὑπέρτερον τοῦ μεγαλείου πάσης ἄλλης ἐκκλησίας μητροπολιτικῆς, καὶ μέσα εἰς τὸ ὁποῖον φαντάζει Ἱέρεια ὑπερτάτη ἡ Γυνή.

* *
*

Ἡ γυνὴ εἶνε ἐπίσης Ἱέρεια εἰς τὸν οἶκόν της. Ἐκεῖ μέσα μάλιστα ἀναδεικνύεται τοιαύτη, ἐν ὅλῃ αὐτῆς τῇ ἰσχύϊ. Εἶνε ἐκεῖ τὸ ἀναμφισβήτητον βασίλειόν της. Ἀπὸ πρωΐας μέχρις ἑσπέρας ἀσχολεῖται εἰς τὴν τακτοποίησιν τοῦ οἰκοκυριοῦ της, φέρουσα οὕτω εἰς τὸν σύζυγόν της τὴν πιστοτέραν βοήθειαν, πηγαίνουσα καὶ ἐρχομένη γύρωθέν του ἐν ὅσῳ ἐκεῖνος ἐργάζεται σιωπηλῶς καὶ ἀγωνιζομένη ἵνα τὸν καταστήσῃ εὐχαριστημένον καὶ εὐτυχῆ. Χάρις εἰς αὐτὴν ἐκεῖνος δύναται νὰ ἐργάζηται χωρὶς νὰ ἀπασχολῆται ἀπὸ τὰς οἰκιακὰς μερίμνας, αἱ ὁποῖαι διαφορετικὰ θὰ ἠδύναντο νὰ ἀποτρέψουν τὸν νοῦν του

ἀπὸ ὑψηλοτέρας σκέψεις καὶ ἀπὸ φιλοδοξίας μᾶλλον εὐγε· εἶς.

* *

Ὑπάρχουν ἀκόμη καὶ ἄλλοι, πολλοὶ ἄλλοι ἄγνωστοι Ναοί, μέσα εἰς τοὺς ὁποίους λειτουργεῖ Ἱεροφάντις ὑπέροχος καὶ Μύστρια ἡ Γυνή. Ἡ Γυνὴ ποῦ ἔχει ἐννοήσῃ τὸν προορισμόν της καὶ βαδίζει μὲ τὸ μέτωπον ὑψηλὰ εἰς τὴν ὁδὸν τοῦ καθήκοντος, τῆς ἀγάπης καὶ τῆς ἀρετῆς, εἶνε ἡ ἐνσάρκωσις τῆς ἰδεώδους ἀγαθότητος τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τῆς Γῆς Οἱ αἰῶνες ἃς λατρεύουν τ' ὄνομά της καὶ οἱ καιροὶ ἃς ὑμνοῦν τὴν χάριν της!...

Ἀλεξάνδρα Δανουκάρα

ΕΙΣ ΤΗΝ ΝΗΣΟΝ

Α'.

Σεπτέμβριος 1895.

Πρὸ μικροῦ ἐπανῆλθον ἀπὸ τὴν πεφιλημένην νῆσον. τὴν ἐξαιρετικῶς ἀνεμόβλητον ἐκ πασῶν τῶν Κυκλάδων, Εἶχον δροσερὰς ἔαρος αὔρας ἀφήσει ἐκεῖ, ἐπανεύρισκον δ' ἐδῶ ἀφόρητα θάλπη θερινοῦ ἡλίου ἐξατμίζοντα εἰς θερμοὺς θρόμβους πᾶσαν ζωὴν καὶ ἐνέργειαν. Συσκευασμένον, ὡς τὸν εἶχον ἀποθέσει κατὰ τὴν πρώτην στιγμήν, ἔβλεπον ἐφ' ἱκανὰς ἡμέρας τὸν μικρὸν ὁδοιπορικὸν σάκκον μου, χωρὶς νὰ ἔχω τὸ θάρρος νὰ τὸν ἀποσκευάσω. Ἠσθανόμην ὅτι ἡ παράταξις τῶν ἀντικειμένων, ἅτινα ἐνέκλειε, πολλὰ τῶν ὁποίων ἦσαν ἀναμνήσεις τῆς νήσου, θὰ μὲ ἔθλιβε βαθέως, ἀνέβαλον δὲ θαρρῶν εἰς τὸν χρόνον καὶ τὴν ἐπίδρασιν αὐτοῦ τὴν καθιστῶσαν ἐξιτήλους καὶ τὰς μᾶλλον ἀνεξιτήλους τῶν ἐντυπώσεων. Ἡμέραν τινὰ τὸν ἀνέσυρον ἀπὸ τῆς γωνίας εἰς ἣν κατέκειτο· ἐχαλάρωσα τοὺς σφιγκτῆρας, καὶ ἠρξάμην ἀτάκτως ἐξάγων ὅ,τι ἐν σπουδῇ, κατὰ τὴν ὥραν τῆς ἀναχωρήσεως, εἶχον ἀποθέσει εἰς τὸ βάθος του. Ἰσχυρότεραι τότε ἐπῆλθον αἱ ἀναμνήσεις τῶν καλῶν ἡμερῶν, ἃς εἶχον διέλθει ἐκεῖ, τέρπων ὀφθαλμοὺς καὶ ψυχὴν εἰς τὴν θέαν τῶν ὡραίων ἀκτῶν της, τῶν ἰδιορρύθμων τοπίων της, πρὸ πάντων δὲ τῶν κατοίκων αὐτῆς, τῶν ἐξαιρέτων τούτων νησιωτῶν παρ' οἷς ἐναμίλλως ἀκμάζει εὐφυΐα, ἀγαθότης, φιλοξενία, καὶ ἡ φυσικὴ ἐκείνη εὐγένεια, ἣν οὐδεμία ἀνατροφὴ δύναταί ποτε νὰ διδάξῃ.

* *

Ἔρριψα χαμαὶ τὰ ἀγροτικὰ ὑποδήματά μου καὶ καθ' ὃν χρόνον ἐταλαντεύοντο κόκκοι ἄμμου ἐκύλισαν ἀπὸ τὰ ἔνδον τοῦ πέλματος. Τὸ ἔνδυμά μου ἔφερεν ἔτι, ἰσχυρῶς ἐσφιγμένον διὰ καρφίδος, ξηρὸν ἄνθος, *προβάσι* εἰς τὴν νῆσον καλούμενον καὶ ὅπερ εἰς τὴν σχισμὴν ἀγχιάλου πέτρας εἶχον ἐγὼ αὐτὸς δρέψει ἀναρριχηθεὶς πρὸς τὴν ἀπωρῶγα. Τὸ ἐπανωφόριόν μου διετήρει ἔτι ἴχνη λευκῆς ἀσβέστου ἀποτυπωθέντα ὅτε, κεκοπιακὼς ἐσπέραν τινά, ἐκάθησα ἔξωθεν ἀγροτικοῦ οἰκίσκου, καὶ ἐρειδόμενος εἰς τὸν τοῖχον ἔβλεπον ἀπὸ τοῦ ὕψους ἐκείνου καταδυόμενον βραδέως τὸν ἥλιον ὄπισθεν τῶν ὀρέων τῶν Κυκλάδων. Παρὰ πᾶσαν τὴν συνεχῆ καὶ συνήθη αὐτοῦ θέαν, συναρπάζει ὅμως πάντοτε τὸ σιωπηλὸν ἐκεῖνο μεγαλεῖον τοῦ φωτεινοῦ ἄνακτος, ὅστις, ἕτοιμος νὰ βαπτισθῇ εἰς τὸν πόντον, ἐκτείνει εἰς τὰ ἀπώτατα τῆς ἀτμοσφαίρας ὅρια τὴν πορφύραν αὐτοῦ, περιάγων ἐπὶ βραχὺ μεγαλοπρεπὲς βάδισμα μικρὸν πρὶν ἤ, διανοίγων τὸ κολοσσιαῖον ὕσγινον τοῦ ἀχανοῦς παραπέτασμα, ἀφανισθῇ ἀπὸ τοῦ ὁρίζοντος καὶ τῶν ὀφθαλμῶν ἡμῶν, τότε μόνον, κατὰ τὴν ὥραν τῆς δύσεως, δυναμένων ν' ἀτενίσωσι τὸ ζωηφόρον καὶ λαμπρὸν ἄστρον.

* *

Σφοδρῶς διέσεισαν τὴν οὕτω ἠρεμοῦσαν ψυχήν μου τὰ ἀθύρματα ἐκεῖνα. Ὅπως ἀναπολήσω ἀλησμονήτους στιγμὰς δὲν εἶχον ἀνάγκην τῆς ἀφώνου προτροπῆς ἀντικειμένων εἰς τοὺς τόπους ἐκείνους συλλεγέντων, οὐδ' ἐκτυλίξεως ἐπεισοδίων καὶ εἰκόνων ὧν ὀθόνη καὶ χρῶμα ὑπῆρξαν αἱ ἐκδρομαί, αἱ ἀκταί, τὰ τοπία, αἱ ἐγγύτεραι καὶ ἀπώτεραι τῆς νήσου σκηνογραφίαι. Ἐὰν ἡ εὐτυχία ἠδύνατο νὰ δοθῇ εἰς τὸν ἄνθρωπον, βεβαίως θὰ ἤμην εὐτυχὴς ἐν τῷ ἡσύχῳ βίῳ, ὃν διῆλθον εἰς τὴν νῆσον. Εἶχον λησμονήσει καὶ λησμονηθῆ. Τὸ ἀφρίζον κῦμα ὅπερ ὑπὸ ἀενάου ἀνέμου κεντριζόμενον ἐρρόχθει ἀδιαλείπτως εἰς τὰς παραλίας καὶ τοὺς βράχους μὲ εἶχε παντελῶς ἀπομονώσει ἀπὸ τοῦ κόσμου. Διετέλουν εἰς εἶδός τι εὐτυχοῦς ἀναισθησίας, καὶ μόνον ἡ θάλασσα, οἱ αἰγιαλοί, αἱ μικραὶ χαράδραι, οἱ πετρώδεις λοφίσκοι καὶ βουνοί, ὁ φωτεινὸς οὐρανός, τὸ διάστερον στερέωμα, ἡ φύσις μόνη μὲ ἀπησχόλει, ἐν τῇ εὐφροσύνῳ θέᾳ καὶ τῷ ὕψει τῆς ἀπολαύσεώς της. Ὅσοι ἀναλίσκουσιν ἑαυτούς, ἀτυχεῖς δεσμῶται προσπεπατταλευμένοι εἰς τὸν Καύκασον τοῦ βιωτικοῦ ἀγῶνος, ὅσοι ποθοῦσι τὸν κατὰ φύσιν βίον χωρὶς νὰ δύνανται νὰ τὸν ἀποκτήσωσι, θὰ ἐννοήσωσι τὴν εὐτυχίαν τῶν ἡμερῶν ἐκείνων ὁπότε ξένος πρὸς τὸν κόσμον, ἀλλότριος εἰς πᾶσαν μέριμναν, ἐν πλήρει ἠθικῇ ἐπαρκείᾳ διατελῶν, ἤνοιγον ἀκορέστως τοὺς πνεύμονάς μου εἰς τὴν πνοὴν τοῦ δροσεροῦ πνεύματος, καὶ ἀνέπνεον, ἀνέπνεον ἀπλήστως. Ὑπερθεν λαμπρῶς ἠκτινοβόλει ὁ ἥλιος· ἔμπροσθεν κυανῆ ἐσαλεύετο ἡ ὑγρὰ τῶν θαλασσῶν ἔκτασις, καὶ πέριξ γελόεσσα ἡ φύσις ἐξέχεε, παρὰ πᾶσαν τὴν ξηρότητα αὐτῆς, βαθὺ καὶ γλυκὺ θέλγητρον οὗ τινος τὴν δύναμιν καὶ τὸ μυστήριον ἀδυνατῶ νὰ ἑρμηνεύσω.

* *

Ἐνίοτε ἡ σφοδρότης τοῦ ἀνέμου ἠπείλει νὰ μὲ κρημνίσῃ ἀπὸ τοῦ μικροῦ ὕψους κυματοπλήκτου βράχου. Ἄλλοτε τὸ τάχος τοῦ κύματος, φερομένου ἰσχυρότερον ὑπὸ τὸ τάχος τοῦ ἀνέμου, ὑπερεπήδα τὴν ὑγρὰν ζώνην καὶ τολμηρότερον ἐπήρχετο ὑγραῖνον τὰ ὑποδήματά μου. Ἀνεζήτουν τότε σκοπιμωτέραν θέσιν, καὶ ἀνευρίσκων ὑπηνεμώτερον κρησφύγετον ἐκαθήμην ἐκεῖ, τὴν θάλασσαν ἔχων πάντοτε πρὸ ἐμοῦ καὶ ὅρασιν καὶ ἀκοὴν τέρπων

εἰς τὸ βοίζον κύμα καὶ εἰς τὴν ἀνεξάντλητον τῆς θαλάσσης ποικιλίαν ἐν πάσῃ τῇ ἑνότητι τῶν σκηνῶν της. Πόσας ὥρας ἔμενον ἐκεῖ ἀγνοῶ. Λησμονεῖ τις τὸν χρόνον ὅταν τὸν διέρχεται ὑπὸ τὴν πρᾷον συγκίνησιν τοιούτων στιγμῶν. Καὶ ὅταν ἡ ἐλαττωθεῖσα δύναμις τοῦ φωτός, ἡ κατευνασθεῖσα ὁρμὴ τῆς θαλάσσης, οἱ ἠπιώτεροι συριγμοὶ τῶν ἀνέμων ἀπειργάζοντο ἰσχυροτέραν τὴν ἀντίθεσιν τῆς πρὸ καὶ ἤδη εἰκόνος, ἠγειρόμην τότε ἀπὸ τὸ πέλαγος τῶν σκέψεων, τὸ πολὺ εὐρύτερον ἀπὸ τὸ θαλάσσιον, καὶ ἀνανήφων ἀπὸ τὴν ἡδονικὴν ἐκείνην καὶ ἀδιατάρακτον ρέμβην, ἔβλεπον ὅτι ὁ ἥλιος ἐφήπτετο ἤδη τῶν ἀκροτάτων παρυφῶν τοῦ ὁρίζοντος.

Ἡ ἑσπέρα ἐπήρχετο καὶ τὸ θέλγητρον τῆς φωτεινῆς ἡμέρας ἐνέδιδεν ὑπὸ τὴν ἐπιφοίτησιν τοῦ γλυκυτέρου ἔτι καὶ ρεμβωδεστέρου τῆς σεμνῆς νυκτός. Ἡ σελήνη ἀνήρχετο ἀπὸ τοῦ βονοῦ. Καὶ πρὶν ἔτι λυθῶσι τὰ ὕστατα τῆς ἀμφιλύκης χρώματα, ἡ ὠχρότης τοῦ ἠπιωτέρου νυκτερινοῦ ἄστρου ἠγγύρου τὴν Ἕω. Εἰς τὴν δύσιν ἀραιῶς ἐκράτει ἔτι βαθὺ ἀλουργίδος χρῶμα, καὶ εἰς τὴν ἀνατολὴν ἔστιλβεν ἡ μελαγχολικὴ τῆς Σελήνης καὶ περιπαθὴς ἀκτινοβολία. Ἐνόμιζέ τις ὅτι τὰ κράσπεδα τῆς ἠγεμονικῆς τοῦ Ἀπόλλωνος πορφύρας μὲ φιλάδελφον αἴσθημα ἔσπευδε νὰ ὑφάνῃ μὲ φωτεινὸν ἄργυρον περιλημένη ἀδελφὴ εἰς τὰ ἴχνη του σπεύδουσα, καὶ τὴν μεγαλοπρεπῆ κατάδυσιν τοῦ περικαλλοῦς Ἑκηβόλου προπέμπουσα διὰ τοῦ φωτός, ὅπερ πόρρω ἀπέστελλε πρὸς τὴν ὑγρὰν πύλην, ἀφ' ἧς ἄρτι εἶχεν ἐξέλθει Ἐκεῖνος. Ὦ Φύσις! Πόπον ἀδαπάνητος καὶ ἀνεξάντλητος εἶσαι εἰς μεγαλοπρέπειαν καὶ μυστήρια! Δύναταί τις νὰ σὲ θαυμάζῃ ἐν ἀδιαλείπτῳ ἐξάρσει, χωρὶς ποτὲ ἡ θανατηφόρος νόσος τοῦ κόρου νὰ τὸν καταλάβῃ εἰς τὸν ἔρωτά του τοῦτον καὶ εἰς τὸν θαυμασμόν. Πόσον εἶνε οἴκτου ἄξιοι οἱ στρεβλοὶ ἐκεῖνοι τὸν νοῦν καὶ ἀνάπηροι τὸ αἴσθημα, οἱ ἀδυνατοῦντες νὰ ἐννοήσωσι τὴν καλλονήν σου, νὰ ἐμβαθύνωσιν εἰς τὸ θέλγητρόν σου, νὰ αἰσθανθῶσι συναρπαζομένην τὴν ψυχήν των ἐνώπιον τῆς μεγαλειότητος καὶ τῆς θειότητος τῆς εἰκόνος σου!

Καὶ τότε ἀσκῶν ἰσχυρὰν ἐπ' ἐμοῦ ἐπιβολὴν ἠγειρόμην ἀπὸ τῶν θέσεων ἔνθα εὐτυχής, ἐν πλήρει μονώσει, μὲ μόνην τὴν συντροφίαν τῆς φύσεως, εἶχον ζήσει καὶ ἀπολαύσει. Καὶ ἄλλοτε κατολισθαίνων πρὸς τὰς ὀξείας τοῦ ἀλιπλήκτου βράχου παρειάς, ἄλλοτε ἀναρριχώμενος, καὶ συνεχῶς παρέχων εἰς τοὺς πόδας τὴν ἀναπόδραστον τῶν χειρῶν ἐπικουρίαν, κατηρχόμην εἰς τὴν ἀμμοσκεπῆ παραλίαν καὶ ἐκεῖθεν ἀνηρχόμην πάλιν ἀναζητῶν ὁτὲ μὲν τὴν ἀτραπόν, ὁτὲ τὴν ὁμαλὴν ὁδόν, τὴν ἄγουσαν εἰς τὴν πόλιν. Ἔθραυον τότε τὸν ἐσωτερικὸν κόσμον ἐν ᾧ εἶχον βιώσει, καὶ ὃν μὲ τόσην ὁρμὴν καὶ μὲ τόσον γόητρον εἶχον πτερώσει καὶ στέψει αἱ εἰκόνες τῆς φύσεως καὶ τὰ φαινόμενα τοῦ ἐξωτερικοῦ κόσμου. Ἤλεγχον ἐμαυτὸν ἐπὶ τῇ βεβηλώσει ταύτῃ, ἀλλ' ἔπρεπε νὰ φθάσω εἰς τὴν πόλιν. Καὶ τοὺς ἐμοὺς ὑποτρέφων λογισμούς, αἰσθανόμενος ἀλισκομένην τὴν ψυχήν μου ὑπὸ ἠπίας μελαγχολίας, οὐδὲν ἐχούσης τὸ ἄγριον, προσανέβαινον ρεμβὸς τὰ ὕψη τῆς ὁδοῦ καθ' ἣν ὥραν τὰ φῶτα κατεσπείροντο εἰς τὴν πόλιν. Πόσον ἦτο ὡραῖον! Εἰς τὴν ἀπόστασιν, ἀναφθεὶς ἤδη, ἐφαίνετο ὁ περιστροφικὸς τῆς Σύρου φανός, καὶ εἰς τὸν βορρᾶν, ἀπὸ τοῦ βράχου τοῦ Ἀρμενιστῆ, ἐξεχέετο φωτεινὸν κῦμα, ἠλεκτρικοῦ φωτὸς δίκην, καταχεόμενον ἁδρῶς ἀπὸ τοῦ φερωνύμου φάρου τῆς νήσου. Ὁ μικρὸς ἐρυθρὸς φανὸς τῆς προκυμαίας, εἰς μικρὰν ἀπόστασιν, ἔρριπτε καὶ αὐτὸς τὸ ἀσθενὲς φῶς του. Φάρος ὅμως πολὺ τῶν γηΐνων ὑπέρτερος, ἐφώτιζεν ὕπερθεν ὁ αἰώνιος ἐκεῖνος, ὃν ἡ μεγάλη χεὶρ τοῦ Θεοῦ εἶχεν ἀνάψει. Ὑπὸ τὸ φῶς τούτου, καὶ διὰ τοῦ φωτός του ἐκτρέφων τὰς ἀπροσδιορίστους ψυχικὰς ἀλγηδόνας μου, ἐχώρουν πάντοτε πρὸς τὴν πόλιν. Ἡ νὺξ εἶχε φιμώσει τοὺς ἀνέμους, καὶ οἱ ἄνεμοι φιμωθέντες εἶχον φιμώσει τὰ κύματα. Γαλήνη ἠπλοῦτο εἰς τὴν γοητευτικὴν εἰκόνα τῆς ἑσπέρας. Ἐὰν ἦτο δυνατόν, μεταπηδῶσα ἀπὸ τῆς φύσεως ἡ γαλήνη ἐκείνη νὰ εἰσήρχετο καὶ εἰς τὴν ψυχὴν ὅλων ἐκείνων, οἵτινες τὴν στεροῦνται καὶ τὴν ζητοῦσι πανταχοῦ χωρὶς οὐδαμοῦ νὰ τὴν εὑρίσκωσι!

(ἀκολουθεῖ) **Σπυρίδων Παγανέλης**

ΘΡΑΚΗ ΚΑΙ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ

Ὅ,τι δήποτε καὶ ἂν φρονῇ τις περὶ τοῦ μέλλοντος μεγαλείου τοῦ Ἑλληνισμοῦ ἐν τῷ Αἰγαίῳ, ἐν τοῖς παραλίοις καὶ τοῖς μεσογείοις τῆς ἔκπαλαι ἑλληνικωτάτης Μικρᾶς Ἀσίας καὶ τῆς μεγάλης ἐκπολιστικῆς κινήσεως τοῦ Ἑλληνισμοῦ καθ' ἅπασαν τὴν Ἀσιατικὴν Τουρκίαν· μεθ' ὅσα ἄν τις εἴπῃ πρὸς τούτοις καὶ περὶ τῆς ἐν Ἠπείρῳ ἰσχυρᾶς θέσεως τοῦ Ἑλληνισμοῦ καὶ περὶ τῆς ἀπέναντι τοῦ Ἀλβανικοῦ ζητήματος εὐτυχοῦς θέσεως αὐτοῦ. ἡ ἰδέα ἡ Ἑλληνική, **ἡ ἐθνικὴ ἑνότης, τὸ ἐθνικὸν μεγαλεῖον, βαρύτατον, θανατηφόρον, δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν, θὰ λάβῃ πλῆγμα διὰ τῆς ἐν Θράκῃ καὶ Μακεδονίᾳ ὁριστικῆς ἐπικρατήσεως τοῦ Σλαυϊσμοῦ.** Πρὸς ἄμυναν τῶν ἐθνικῶν λοιπῶν συμφερόντων ἐν ταῖς δυσὶ ταύταις χώραις ἀνάγκη νὰ στραφῇ ἡ προσοχὴ σύμπαντος τοῦ Ἑλληνισμοῦ. Ἐὰν τὸ ζήτημα ἦτο μεταξὺ Ἑλλήνων μόνον καὶ Βουλγάρων, ἴσως, μεθ' ὅλας τὰς πρὸς τὴν θάλασσαν βλέψεις τῶν Βουλγάρων, ἦτο δυνατὸν νὰ εὑρεθῇ τι ἔδαφος εἰρηνικῆς διευθετήσεως. Ἀλλὰ τῆς βουλγαρικῆς ἐν Μακεδονίᾳ πολιτικῆς οὔσης κατὰ βάθος σλαυϊκῆς καὶ πρὸς εὐρυτέρους ἀνθελληνικοὺς σκοποὺς ἀποβλεπούσης, εἶνε σχεδὸν ἀπολύτως ἀδύνατος πᾶσα περὶ Μακεδονίας (ὑπονοουμένου καὶ περὶ Θράκης) συνεννόησις πρὸς οἱονδήποτε Σλαυϊκὸν κράτος ἐν τῇ Ἑλληνικῇ χερσοννήσῳ. Ὥστε τοῦ λοιποῦ ἡ μόνη πρακτικὴ ἔκφρασις τῆς ἐθνικῆς ἰδέας ἐν Μακεδονίᾳ καὶ Θράκῃ εἶνε **ἄμυνα καὶ πόλεμος, καὶ περὶ τούτων ὡς ἄρθρων ἐθνικῆς καὶ πολιτικῆς πίστεως πρέπει νὰ βουλεύηται ὁ Ἑλληνισμὸς καὶ ἰδία τὸ Ἑλληνικὸν κράτος.** Ἀλλ' ἡ ἄμυνα αὕτη δὲν δύναται πλέον νὰ γείνῃ δι' ἠθικῶν ἁπλῶν ὅπλων ὡς ὑπετίθετο ὅτι ἐγίνετο μέχρι τοῦδε. Ἀνάγκη πρὸ πάντων πολεμικῆς παρασκευῆς, καὶ πρὸ πάντων κατὰ θάλασσαν,

Διὰ κρατερᾶς ναυτικῆς δυνάμεως ἐν τῷ Αἰγαίῳ δύναται ἡ Ἑλλὰς τὴν εἰρωνικὴν καθ' ἡμῶν ὕβριν τοῦ Ἰγνάντιεφ περὶ κολυμβήματος ἐν Κωνσταντινουπόλει νὰ καταρρίψῃ ἐναντίον τοῦ ἠθικοῦ προσώπου τοῦ ὑβριστοῦ, ἐναντίον τοῦ Σλαυϊσμοῦ δῆλον ὅτι, ἀποδεικνύουσα ὅτι ἐν ἀνάγκῃ καὶ διὰ κολυμβήματος οἱ Ἕλληνες δύνανται νὰ ἀμύνωνται ἐναντίον τῶν Σλαύων ὑπὲρ τῶν ἐθνικῶν καὶ ἱστορικῶν αὐτῶν δικαιωμάτων ἔν τε τῇ Μακεδονίᾳ καὶ τῇ Θρᾴκῃ. Ἀμφοτέρων τῶν χωρῶν ἡ ἄμυνα δύναται νὰ ἔχῃ κραταιὸν ἔρεισμα τὸν κραταιὸν ἑλληνικὸν στόλον τοῦ Αἰγαίου. Ἀλλὰ καὶ κατα ξηρὰν στρατὸς ἀξιόμαχος εἶνε ἀπαραίτητος ἂν ὄχι διὰ νὰ νικήσῃ ἡνωμένας σλαυϊκὰς δυνάμεις, ἀλλὰ τοὐλάχιστον νὰ καταστήσῃ αὐτὸν σεβαστὸν καὶ ἑλκυστικὸν εἰς συμμαχίαν.

Ἀλλὰ τίνας συμμαχίας καὶ τίνας συμμάχους δυνάμεθα νὰ ἔχωμεν ἐν τῷ ἐθνικῷ ἡμῶν ἀγῶνι ἐν Θρᾴκῃ καὶ Μακεδονίᾳ; Τὸ ζήτημα τοῦτο ἀπαιτεῖ νὰ θίξωμεν ἐν ὀλίγοις τὴν θέσιν τῆς Ἑλλάδος ἀπέναντι πάντων τῶν κρατῶν τῶν ἐχόντων ὁπωσδήποτε ἄμεσον ἐνδιαφέρον ἐν Θρᾴκῃ καὶ Μακεδονίᾳ, τῶν τε ἐν τῷ Αἵμῳ καὶ ἐκτὸς τοῦ Αἵμου. Περὶ συμμαχίας ἢ συμπράξεως μεθ' οἱουδήποτε τῶν τριῶν Σλαυϊκῶν κρατῶν τοῦ Αἵμου οὐδεὶς δύναται νὰ γείνῃ λόγος. Περὶ τοῦ Βουλγαρικοῦ κράτους προκειμένου περιττὸν νὰ εἴπωμεν. Ἀλλὰ περὶ Σερβίας προκειμένου ὑπῆρχον παρ' ἡμῖν μέχρι πρὸ ὀλίγου ἄνδρες φρονοῦντες ὅτι ἦτο δυνατὴ συνεννόησίς τις μετὰ τοῦ κράτους τούτου ἐναντίον τοῦ κοινοῦ ἐχθροῦ καὶ τῶν Βουλγάρων. Ἀλλ' ἡ τοιαύτη ἐλπὶς ἐκ τῶν πραγμάτων φαίνεται χίμαιρα. Οἱ Σέρβοι ἔχουσι φιλοδοξίαν καὶ κατακτητικὰς ἐπιθυμίας ἐν τῇ Ἑλληνικῇ χερσονήσῳ οὐχὶ ὀλιγωτέρας τῶν Βουλγαρικῶν. Ἀφοῦ δὲ ἡ ὑπὸ τῆς Αὐστρίας κατοχὴ τῆς Βοσνίας καὶ Ἐρζεγοβίνης, ἡ κατ' οὐσίαν ἰσοδυναμοῦσα πρὸς ὁριστικὴν προσάρτησιν, τῆς πρὸς τὰς Σερβικὰς ἐκείνας χώρας ἐπεκτάσεως τοῦ μικροῦ κράτους ἀφεῖλε πᾶσαν ἐλπίδα, πολλῷ δὲ πλέον διεξόδου τινὸς πρὸν τὸν Ἀδρίαν διὰ Δαλματίας, ἡ Σερβία ἡ μὴ δυναμένη κατὰ τὰς ἐνδόξους παραδόσεις τοῦ Στεφάνου Δουσσὰν νὰ ἐπεκταθῇ πρὸς τὴν Ἀλβανίαν, μόνον στάδιον ἐπεκτάσεως καὶ διεξόδου πρὸς τὴν θάλασσαν θεωρεῖ τὴν Μακεδονίαν, οὐδὲν ἄλλο προβάλλουσα δικαίωμα εἰμὴ τὴν παροδικὴν κατάληψιν ὑπὸ τοῦ Δουσσὰν χωρῶν τινῶν τῆς Μακεδονίας Ἐννοεῖται λοιπὸν πρὸς δύναμιν, ἥτις καὶ χωρὶς νὰ καταστῇ ὄργανον τῶν γενικωτέρων ἀνθελληνικῶν τάσεων ἔχει Σερβικὴν πολιτικὴν ὅλον τὸ ἐθνικὸν πολιτικὸν μεγαλεῖον ἐν Μακεδοσίᾳ ζητοῦσαν, φύσει ἀδύνατον ἡ Ἑλλὰς νὰ τείνῃ χεῖρα φιλικήν. Περὶ τοῦ τρίτου Σλαυϊκοῦ κράτους, τοῦ Μαυροβουνιωτικοῦ, εἶνε περιττὸν νὰ εἴπωμεν πολλά. Τὸ Μαυροβούνιον, ἐν ὅσῳ μένει Μαυροβούνιον, θὰ εἶνε πάντοτε κράτος φιλικώτατον τῇ Ἑλλάδι, ἀλλ' οὐδέποτε συμμαχικόν. Φιλικώτατον διότι εἶνε ἔθνος γενναῖον ὑπὸ γενναίου ἡγεμόνος ἀρχόμενον, ὁμόδοξον, πολλὰς ὁπωσδήποτε ἔχον ἀξιώσεις ἐπὶ τὴν συμπάθειαν τοῦ ἑλληνικοῦ· σύμμαχον οὐδέποτε διότι οὐδὲν ὑπάρχει στάδιον συμπράξεως μεταξὺ τῶν δύο κρατῶν.

Εἶνε ἀληθὲς ὅτι ὑπῆρχον ἄλλοτε, ἴσως ὑπάρχουσι καὶ νῦν, Ἕλληνες πατριῶται, φιλοπάτριδες, ἀγαθοί, νομίζοντες ὅτι δυνάμεθα νὰ συμπράξωμεν μετὰ τῶν Μαυροβουνίων ἐν Ἀλβανίᾳ ἐκτεινομένου τοῦ Ἑλληνικοῦ ἢ τείνοντος πρὸς ἐπέκτασιν μέχρι Ματίου, κατερχομένου τοῦ Μαυροβουνίου συμμάχου μέχρι τοῦ αὐτοῦ σημείου. Εἶνε δὲ γνωστὸν πῶς ὁ ἡρωϊκὸς ἡγεμὼν Νικόλαος, ἀφοῦ ἐν τῷ Ρωσσοτουρκικῷ πολέμῳ τοῦ 1877 ἐν τῇ νικηφόρῳ αὐτοῦ πορείᾳ ἐν Ἐρζεγοβίνῃ ὑπεχρεώθη ὑπὸ τοῦ αὐστηροῦ αὐστριακοῦ Veto νὰ μὴ ἐκτείνῃ τὴν πορείαν ταύτην πέραν τοῦ Νίξιτς, ἠναγκάσθη νὰ στρέψῃ τὴν κατακτητικὴν πορείαν πρὸς νότον εἰς τὴν Ἀλβανίαν, τοὺς Ἕλληνας καὶ μόνον τοὺς Ἕλληνας ἐκάλεσεν εἰς κοινὸν ὑπὲρ τῶν κοινῶν ἀμφοτέρων τῶν κρατῶν ἐν τῇ Ἀλβανίᾳ συμφερόντων ἀγῶνα. Ἀλλ' οὐδὲ τότε ἡ Ἑλλὰς ἐκινήθη, οὐδὲ νῦν δύναται, μεθ' ὅλον τὸν σεβασμὸν καὶ ἀγάπην καὶ θαυμασμὸν πρὸς τὸ ἡρωϊκὸν πρόσωπον τοῦ Νικολάου, νὰ προσχωρήσῃ εἰς πολιτικὴν κατακτητικὴν ἐν Ἀλβανίᾳ καὶ ταύτην ἐν συμμαχίᾳ μετὰ Σλαυϊκοῦ κράτους ἐναντίον τῶν Ἀλβανῶν.

Ἡ Ἑλλὰς ἔχει ἐν Ἀλβανίᾳ πολιτικὴν ἰδίαν ἐθνικήν, οὐδαμῶς εἰς κατακτήσεις ἀποβλέπουσαν, ἀλλ' εἰς ἐθνικὴν ἕνωσιν μετὰ τοῦ ὁμοεθνοῦς ἀλβανικοῦ στοιχείου ἐντὸς τῶν ἐν τῇ Ἀλβανίᾳ καλουμένη χώρᾳ ἐθνογραφικῶν αὐτοῦ ὁρίων, ἅτινα εἰνε καὶ ἐθνογραφικὰ ὅρια τῆς ὀρθοδόξου Ἀλβανίας τῆς ἐκτεινομένης μέχρι τοῦ Γενούσου ποταμοῦ.

Καὶ ταῦτα μὲν περὶ Μαυροβουνίου ὡς Μαυροβουνίου. Ἐὰν δέ ποτε, ὅπερ νῦν φαίνεται οὐχὶ δυνατόν, πληρουμένων τῶν διακαῶν ὀνείρων πολλῶν φιλοπατρίδων Σέρβων οἱασδήποτε σερβικῆς χώρας, ἐπέλθῃ ἑνότης τῆς σερβικῆς φυλῆς, τοὐλάχιστον ὡς πρὸς τὸ Μαυροβούνιον καὶ νῦν Σερβίαν, καὶ ὁ ἡγεμὼν τοῦ Μαυροβουνίου κατασταθῇ βασιλεὺς τῆς Σερβίας, ἑνωθῶσι δὲ καὶ γεωγραφικῶς ἀμφότεραι αἱ χῶραι, μεθ' ὅλον τὸν ὑπὸ τῆς Αὐστρίας ἐγερθέντα ἰσχυρὸν φραγμὸν πρὸς κώλυσιν τῆς ἑνώσεως ταύτης, τότε τὸ Μαυροβούνιον ὡς Σερβικὸν κράτος λαμβάνει ἀπέναντι τοῦ Ἑλληνισμοῦ τὴν θέσιν, ἣν ἔχει νῦν τὸ Σερβικόν, καὶ δὲν δύναται νὰ εἶνε ἐν Μακεδονίᾳ εἰμὴ ἐχθρικὸν καὶ πολέμιον.

Π. Καρολίδης.

ΘΕΡΜΑΝΣΙΣ ΤΩΝ ΔΩΜΑΤΙΩΝ

Κατὰ τὴν θέρμανσιν τῶν δωματίων λαμβάνομεν ὑπ' ὄψιν τὴν ἐνασχόλησιν καὶ τὴν σωματικὴν κατάστασιν τῶν κατοικούντων. Τὰ σπουδαστήρια, τὰ δικηγορικὰ καὶ τραπεζιτικὰ γραφεῖα πρέπει νὰ ἔχουν μεγαλειτέραν θερμοκρασίαν ἀπὸ τὰ ἐργαστήρια καὶ τὰ ἐργοστάσια. Οἱ ἡλικιωμένοι καὶ οἱ ἀδύνατοι αἰσθάνονται ῥῖγος ὅσον οἱ ἀκμαῖοι καὶ αἱματώδεις εὐχαριστοῦνται.

Καλὸν εἶναι κανονίζοντες τὴν θερμοκρασίαν τῶν δωματίων, νὰ διατηρῶμεν τοὺς ἑξῆς βαθμοὺς θερμομέτρου ἑκατονταβάθμου.

α') Δι' αἰθουσας καὶ τραπεζαρίας	$+15-18^0$
β') Διὰ δωμάτια παίδων	$+17-19^0$
γ') Διὰ κοιτῶνας	$+15-17^0$
δ') Διὰ δωμάτια ἀσθενῶν	$+16-20^0$

Ἡ θερμοκρασία τοῦ κοιτῶνος δὲν πρέπειν ἀ εἶναι κατωτέρα τῶν $+15^0$ ἑκατονταβάθμου.

Τὸ θερμόμετρον κρεμῶμεν εἰς ὕψος ἀνδρικοῦ ἀναστήματος καὶ εἰς μέρος ὅπου δὲν προσβάλλεται ἀπὸ τὴν ἀκτινοβόλον θερμότητα θερμάστρας. Ἡ ἐντὸς τοῦ δωματίου θερμοκρασία πρέπει νὰ εἶναι ἐξ ἴσου διαμοιρασμένη· διὰ τοῦτο προτιμῶνται αἱ θερμάστραι, ὅσαι θερμαίνουν μὲν βραδέως, ἀλλὰ διατηροῦν ἐπὶ πολὺ τὸν αὐτὸν βαθμὸν τῆς θερμότητος. Τὸ δωμάτιον εἶναι εὐάρεστον μόνον ἀφ' οὗ θερμανθοῦν ὅλα τὰ μέρη του, τοῖχοι, ἔπιπλα κτλ.

ΚΡΙΤΙΚΗ ΕΠΙ ΜΙΑΣ ΣΕΛΙΔΟΣ
ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΑΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Θουκυδίδης Ὀλόρου ὁ Ἀθηναῖος, ὅτε ἤκουσεν ἔτι παῖς τυγχάνων τὰς ἱστορίας τοῦ Ἡροδότου, κινηθεὶς ὑπό τινος ἐνθουσιασμοῦ, πλήρης δακρύων ἐγένετο· καὶ ὁ Ἡροδοτος κατανοήσας τὴν αὐτοῦ φύσιν πρὸς τὸν πατέρα Θουκυδίδου Ὄλορον ἔφη· «Μακαρίζω σε τῆς εὐτεκνίας, Ὄλορε· ὁ γὰρ σὸς υἱὸς ὀργῶσαν ἔχει τὴν ψυχὴν πρὸς τὰ μαθήματα». Καὶ ἡ πρόρρησις αὕτη δὲν διεψεύσθη· διότι ὁ Θουκυδίδης γνωστὸν εἶνε ὅτι ἐγένετο ἀνὴρ πολὺς κατὰ τὰς τέχνας, τὸ κάλλος τῶν λόγων, τὴν ἀκρίβειαν τῶν πραγμάτων, τὰς στρατηγίας, τὰς συμβουλὰς καὶ τὰς πανηγυρικὰς ὑποθέσεις.

Ἀλλὰ τίνα ἀξίαν ἔχουσιν οἱ Μεγαρεῖς καὶ τίνα δικαιώματα, ὅπως λάβωσι τὴν πρωτοβουλίαν πρὸς ὑποστήριξιν τοσοῦτον ὑψηλῶν ἐθνικῶν ζητημάτων;

Θὰ ερωτήσητε, λέγει ὁ Ἰσοκράτης, διστί ὁ θεσσαλικὸς λαός, πλούσιος καὶ ἰσχυρός, εὑρέθη εἰς πολλὰς οἰκονομικὰς ἀμηχανίας, καίτοι ἔχει ἐξαιρέτους γαίας καὶ εἰς τὴν κτηνοτροφίαν ἀσχολεῖται, ἐνῷ οἱ Μεγαρεῖς μὴ ἔχοντες οὔτε μεταλλεῖα ἀργύρου, οὔτε λιμένας, οὔτε γαίας καλλιεργησίμους, κατέστησαν οὐ μόνον εὔποροι, ἀλλὰ καὶ πλουσιώτεροι πάντων τῶν κατοίκων τῆς Ἑλλάδος; Ἡ ἀπάντησις δὲν εἶνε ἄλλη ἢ ὅτι τὰ πλούτη τῶν Μεγαρέων προήρχοντο ἐκ τῆς ἐγχωρίου βιομηχανίας.

Οὗτος εἶνε ὁ ἐκ δάφνης στέφανος, ὃν ἔπλεξε τοῖς Μεγαρεῦσιν ἀμερόληπτος κριτής· καὶ ἡ κρίσις αὕτη ὑποστηρίζεται καὶ ὑπὸ τῶν τὴν σήμερον ἐν ταῖς πόλεσι τῆς Ἑσπερίας καὶ τοῦ Νέου Κόσμου συμβαινόντων. Ἕν τινι τῶν Κρατῶν τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς ὑπάρχει πόλις φέρουσα τὸ ὄνομα «Milwau Kee»· ἡ πόλις αὕτη οὖσα διπλασία τῶν Ἀθηνῶν κατὰ τὴν ἔκτασιν ἔχει ἤδη 3392 ἐργοστάσια· ἡ ἀξία δὲ τῶν προϊόντων τῆς βιομηχανίας ἀνέρχεται εἰς 174,493,778 δολλάρια, ἤτοι εἰς ἓν δισεκατομμύριον τετρακόσια ὀγδοήκοντα τρία ἑκατομμ. ἑκατὸν ἐννενήκοντα ἑπτὰ χιλ. ἑκατὸν δέκα τρεῖς δραχμάς.

Ἐκ τοῦ παραδείγματος τούτου ἐξηγεῖται ὁ λόγος τοῦ μυθώδους ποσοῦ τῶν περισσευμάτων τοῦ δημοσίου ταμείου τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν σήμερον καὶ μετα τὰς τεραστίας δαπάνας τοῦ κατὰ τῆς Ἱσπανίας πολέμου· ἔτι δ' ἐνισχύεται ἐκ τοῦ παραδείγματος τούτου καὶ τὸ περὶ τοῦ πλούτου τῶν Μεγάρων ἱστορούμενον καὶ τοῦ ἐν γένει τῆς Ἑλλάδος πλούτου, ἀφοῦ καὶ αἱ ἀγόνους γαίας κεκτημέναι πόλεις ἐπλούτουν διὰ τῆς βιομηχανίας.

Κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Ξενοφῶντος τὸ πλεῖστον τῶν κατοίκων τῶν Μεγάρων ἐπετύγχανεν εἰς τὴν κατασκευὴν μαλλίνων ἐξωμίδων (μανδυῶν). Τὰ ἐργοχειρα ταῦτα κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Ἀριστοφάνους ἦσαν καλλιτέρας ποιότητος τῶν ἐν Ἀθήναις κατασκευαζομένων καὶ εὐθηνότερα καὶ ὡς ἐκ τούτου οἱ Ἀθηναῖοι προὐτίμων νὰ προμηθεύωνται ἐκ Μεγάρων τὰς ἐξωμίδας ταύτας. Κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Πλινίου, τὴν γναφευτικὴν τέχνην ἐφεῦρεν ὁ ἐκ Μεγάρων Νικίας. Κατὰ δὲ τὸν Λυκοῦργον ἐν τῷ λόγῳ κατὰ Λεωκράτους, οἱ Μεγαρεῖς ἦσαν λίαν ἐπιτήδειοι τεχνῖται καὶ διὰ τοῦτο οἱ Ἀθηναῖοι προὐτίμων νὰ ἱδρύωσιν ἐν Μεγάροις μεταλλοχεῖα διὰ τὴν κατασκευὴν ποικίλων ἀντικειμένων. Κατὰ δὲ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Εὐβούλου, ἣν παραθέτει ὁ Ἀθηναῖος, αἱ ὑδρίαι τῶν Μεγαρέων ἀπήλαυον μεγάλης ὑπολήψεως. Ἐν τῇ ἱστορίᾳ δ' ἐξαίρεται ἡ βιομηχανία τῶν Μεγαρέων εἰς πολλὰ εἴδη, ἰδίως δὲ διὰ τοὺς μαλλίνους μανδύας καὶ ἐν γένει τὰ μάλλινα ὑφάσματα. Ἐκ τούτων πάντων ἐξηγεῖται ὁ πλοῦτος τῆς πόλεως τῶν Μεγάρων.

Ἀλλὰ ἡ βιομηχανία τῆς κατασκευῆς τῶν μαλλίνων ὑφασμάτων ἐνηργεῖτο μετὰ πολλοῦ τοῦ ζήλου καὶ ἐν Ἀθήναις. Ἀλλ' ὁ συναγωνισμὸς τῶν Μεγαρέων ἀπέβαινιν ὁσημέραι ἐπιβλαβὴς εἰς τοὺς Ἀθηναίους καὶ διὰ τοῦτο οἱ κυβερνῶντες τὰ τῶν Ἀθηνῶν ἐνόμισαν ἐπιβεβλημένον αὐτοῖς τὴν ἔκδοσιν ψηφίσματος, δι' οὗ ν' ἀπαγορεύηται τοῖς Μεγαρεῦσι νὰ προσέρχωνται εἰς τὰς ἀγορὰς καὶ τοὺς λιμένας τῶν Ἀθηνῶν. Τὸ διάβημα τοῦτο ἤθελε θεωρηθῆ ὡς ἄδικον καὶ ὑπ' αὐτῶν τῶν Ἀθηναίων καὶ μάλιστα καθ' ἣν ἐποχὴν ἠκούοντο πανταχόθεν παράπονα περὶ τοῦ ὅτι οἱ Ἀθηναῖοι πάσας τὰς προσπαθείας αὐτῶν κατέβαλον, ἵνα δεσπόζωσι πάντων τῶν λαῶν τῆς Ἑλλάδος, καὶ διὰ τοῦτο προηγήθησαν δόλια τεχνάσματα, ὅπως προπαρασκευάσωσι τὴν ὑποδοχὴν τοῦ κατὰ τῶε Μεγαρέων ψηφίσματος τῶν Ἀθηναίων. Καὶ οὕτω ἐν ᾧ ἡ φιλοπονία, ὁ ἔντιμος καὶ ὀλιγαρκὴς βίος καὶ τὰ πλούτη εἶχον πλέξει στεφάνους ἐκ δάφνης ὑπὲρ τῶν Μεγαρέων, οἱ Ἀθηναῖοι ἐξ ἀντιζηλίας παρεσκεύασαν καὶ ἐπέθηκαν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτῶν στέφανον ἀκάνθινον. Ἐδυσφήμουν τοὺς Μεγαρεῖς οἱ Ἀθηναῖοι ὡς παρανόμους, ὡς φαύλους, ὡς θρασεῖς λαθρεμπόρους καὶ ἀνθρώπους κακῆς πίστεως. Ἵνα ἀντεπεξέλθωσι κατὰ τῆς δυσφημήσεως ταύτης οἱ Μεγαρεῖς ἐνόμισαν, ὅτι ἠδύναντο νὰ εὕρωσι τὸ δίκαιον αὐτῶν προκαλοῦντες χρησμὸν τῆς Πυθίας. Ἀλλὰ καὶ αὕτη ἐφάνη τοῖς Ἀθηναίοις εὐμενὴς εἴτε ὑπείκουσα εἰς τὸ δίκαιον τοῦ ἰσχυροτέρου εἴτε, ὅπερ καὶ πιθανώτερον, θῦμα γενομένη τῆς ὑπὸ τῶν ἐπιτηδείων χαλκευθείσης καὶ ὑπὸ ἐμμίσθων ρητόρων ὑποστηριχθείσης κακῆς φήμης. Ἡ Πυθία εἶπεν· «ὦ Μεγαρεῖς δὲν εἴσθε οὔτε οἱ τρίτοι οὔτε οἱ τέταρτοι οὔτε οἱ δωδέκατοι. Εἴσθε οἱ τελευταῖοι ἐν τοῖς ἔργοις καὶ τοῖς λογοις».

Ἐπί τινος μεγάλης πλακὸς ἐζωγραφήθησαν ὑπὸ τοῦ Ἀπελλοῦ ἀνθρώπινοι μορφαὶ φέρουσαι κεφαλὴν καὶ ὦτα ὄνου· διὰ τοιαύτης εἰκόνος ἠθέλησεν ὁ ζωγραφος νὰ παραστήσῃ τὴν ἀξίαν τῆς δημοσίας εὐπιστίας.

Εἰς τάνθρωπινα ταῦτα τέρατα ἠκολούθουν ἄλλα τοιαῦτα εἰδεχθεστερα, ἅτινα ἐψιθύριζον εἰς τα ἄπληστα ὦτα ἐγχέοντα εἰς ταῦτα τὸ τῆς συκοφαντίας δηλητήριον. Τέλος εἰς τὸ βάθος τῆς ζωγραφιᾶς ἐφαίνετο που

μεταξὺ μαύρων νεφῶν καὶ ἀκτὶς φωτός, ἥτις εἰς τοιαύτας περιστάσεις διαυγάζει τάχιον ἢ βράδιον., ἀλλὰ πάντως διαυγάζει. Ἡ εἰκὼν αὕτη εἶνε ἡ ἀλληγορία τῆς κακῆς φήμης, διότι αὕτη εἶνε συνήθως θυγάτηρ τῆς κακεντρεχείας τῆς συκοφαντίας καὶ τῶν δισημάντων ἐκφράσεων. Ἐγείρεται τὴν πρωΐαν προκύπτουσα ἐξ ἀκαίρου καὶ μὴ δικαίας καταδιώξεως καὶ ἐκ ψευδῶν εἰσηγήσεων, τὴν δ' ἑσπέραν ἀποθνήσκει. Τὰς κακοβούλους ταύτας διαδόσεις δέκα τὰς πιστεύουσι καὶ μυρίοι τὰς ἐπαναλαμβάνουσι· καί μόνον μετὰ χρόνον γίνεται ἐνίοτε ἐπαισθητὴ ἡ ἀκτὶς ἐκείνη τοῦ θωτός, ἡ τὴν ἀλήθειαν καταδεικνύουσα. Ἀλλ' ἡ κοινὴ γνώμη δὲν εἶνε πάντοτε ἡ δικάζουσα Θέμις, ἀλλ' εἶνε Ἅρπυια, ἥτις δὲν ἀποκαθιστᾶ πᾶν ὅτι αὕτη κατεξέσχισεν. «Multafiuut per catumniam et miseri patiuntur».

Βεβαίως ὑπῆρξαν καὶ πολλοὶ ἄλλοι, οἵτινες ὡς ὁ Ἰσοκράτης τὴν ἐντιμότητα καὶ τὴν ἀξίαν τῶν Μεγαρέων ἀνεγνώρισαν καὶ τὰς προόδους καὶ εὐημερίαν αὐτῶν ἐθαύμαζον. Ἀλλ' οἱ Ἀθηναῖοι βιομήχανοι ἀποκτήσαντες τὴν φήμην τῶν ἀρίστων βιομηχάνων τῇ βοηθείᾳ ἐμμίσθων διαφημιστῶν, ἐφθόνησαν τὴν εὐτυχίαν ταύτην τῶν Μεγαρέων καὶ ἐσκέφθησαν εἀ καταρρίψωσιν αὐτοὺς ἐκ τᾶς ὑψηλῆς περιωπῆς εἰς ἣν ἵσταντο, διὰ τῆς δυσφημήσεως.

Διὰ ταύτης ἠδυνήθησαν ν' ἀμαυρώσωσι τὸ καλὸν καὶ νὰ σύρωσι τὸ μεγαλεῖον εἰς τὴν κόνιν. Δυστυχῶς εἰς πάσας τὰς ἐποχὰς αἱ διαφημήσεις καὶ συκοφαντίαι ἐχθρικῶν καὶ φθονερωτάτων ἀνδρῶν ἐντέχνως διεξαγόμεναι γίνονται πιστευταί. Οἱ ἀντίζηλοι οὗτοι διατηροῦσιν ἀντὶ μεγάλων μισθῶν κατασκόπους φέροντας τὸν ψευδῆ μανδύαν τῆς ἐντιμότητος, καὶ διὰ τούτων ἀποτελεσματικῶς διαδίδουσι τοὺς ψόγους των.

Τὸ δὲ κοινὸν ράθυμον, ἀμαθὲς καὶ εὔπιστον, μὴ γνωρίζον κατὰ τίνα τρόπον οἱ ἔπαινοι καὶ οἱ ψόγοι παρασκευάζονται, ἐπαναλαμβάνει καὶ τοῦτο ὡς γεγονότα τὰς ὑπὸ τῶν ἀπαταιώνων διαδοθείσας συκοφαντίας. Βραδέως δὲ μανθάνουσιν, ὅτι αἱ ραδιουργίαι ὕψωσαν πολλοὺς ἀνικάνους καὶ οὐτιδανοὺς εἰς ὑψηλὴν περιωπὴν καὶ εἰς μεγάλας τιμάς, ἐν ᾧ ἀπ' ἐναντίας ἔζοχα πνεύματα καὶ ἄνδρες εὐεργετικοὶ ταῖς κοινωνίαις καὶ πεπροικισμένοι πάσας τὰς κατ' ἄνθρωπον ἀρετὰς ἔμειναν ἀφανεῖς καὶ ἄσημοι μὴ ὑποστηριχθέντες ὑπὸ τῶν ἐπιτηδείων, οὓς δὲν ἠδύναντο νὰ καταστήσωσι συμμάχους των, ἕνεκεν ἐλλείψεως χρημάτων. Οἱ ἀτυχεῖς οὗτοι ἄνδρες συκοφαντούμενοι καὶ μὴ δυνάμενοι νὰ ἀντεπεξέλθωσι κατὰ τῶν μυρίων ραδιουργιῶν καὶ τεχνασμάτων, ἔχουσι πάντοτε τοὺς ὀφθαλμοὺς πλήρεις δακρύων καὶ τὴν καρδίαν μεστὴν ἀπογοητεύσεως καὶ ἰδίως ὅταν, ἐπελθόντος τοῦ χρόνου τῆς ἀμοιβῆς τῶν μόχθων των, βλέπωσιν ἀντὶ ταύτης ἀδίκους προσβολὰς καὶ μομφὰς καὶ ματαίους τοὺς ἐφ' ὅλον σχεδὸν τὸν βίον των καταβληθέντας μόχθους καὶ τὰς θυσίας των.

Τὴν ὑπεράσπισιν τῶν Μεγάρων κατὰ τοῦ ψηφίσματος ἀνέλαβεν ἡ Σπάρτη, ἀπειλοῦσα πόλεμον· καὶ ὡς λέγουσιν, ἡ ἐπιμοτὴ τῶν Ἀθηναίων διὰ τὴν μὴ ἀνάκλησιν τοῦ ψηφίσματος τούτου ἐγένετο ἀφορμὴ τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου.

Τὸ ἄτοπον τοῦ πιεστικοῦ τούτου μέτρου τῶν Ἀθηναίων κατέδειξε λίαν ἐνωρὶς ὁ Ἀριστοφάνης, κηρυχθεὶς ὑπὲρ τοῦ συστήματος τῆς ἐλευθέρας συναλλαγῆς, δυνάμει τῆς ὁποίας ἕκαστος πολίτης δύναται ν' ἀπολαμβάνῃ ἐλευθέρως πᾶν ὅ,τι κάλλιστον ὑπάρχει ἐν τῷ κόσμῳ ἀναλόγως τῶν συμφερόντων του, ἐν ᾧ οἱ ἐπιχειροῦντες πολέμους πρὸς ὑποστήριξιν προστατευτικῶν μέτρων τρώγουσι κρόμμυα.

Ἐκ τῶν εἰρημένων ἕπεται ὅτι ὁ κατὰ τῶν Πελοποννησίων πόλεμος τῶν Ἀθηναίων δὲν εἶχεν ἄλλον σκοπὸν ἢ τὴν ἐπίτευξιν τοῦ μονοπωλείου τῆς ἀγορᾶς τῶν Ἀθηνῶν. Τοῦτο δ' ἐξάγεται ἐκ τούτου, ὅτι οἱ διευθύνοντες τὸν στρατὸν τῶν Ἀθηναίων ἦσαν βιομήχανοι καὶ ἔμποροι ὡς ἔχοντες μείζονα συμφέροντα πρὸς ὑποστήριξιν τοῦ πολέμου.

Ἀλλ' ὁ Ἀριστοφάνης, μὴ δυνάμενος νὰ εὕρῃ οὐσιώδη λόγον εἰς τὸ εἰρημένον ψήφισμα, ἀποδίδει εἰς ἄλλας ἀφορμὰς τὴν κήρυξιν τοῦ πολέμου.

Λέγει ὁ Ἀριστοφάνης. ὅτι νέοι τινὲς Ἀθηναῖοι μεθυσθέντες εὐωχίαις καὶ ἐρωτικαῖς συνεντεύξεσι μετέβησαν εἰς Μέγαρα καὶ ἥρπασαν τὴν ἑταίραν Σιμίθραν· ὡς ἐκ τούτου οἱ Μεγαρεῖς ἀγανακτήσαντες ἥρπασαν δύο ἑταίρας τοῦ Περικλέους. Ἰδοὺ ὁ λόγος, δι' ὃν ἐξερράγη ὁ Πελοποννησιακὸς πόλεμος, ἕνεκα τριῶν γυναικῶν ἐλευθερίων ἠθῶν.

Ἀπευθυνόμενος δὲ ὁ Ἀριστοφάνης πρὸς τοὺς Ἀθηναίους καὶ ἐλέγχων τὸ ἐγωϊστικὸν αὐτῶν ψήφισμα ἔλεγεν· «ἔχετε σώας τὰς φρένας ὦ Ἀθηναῖοι, διατεινόμενοι ὅτι ἰδική σας εἶνε πᾶσα γῆ καὶ ἀγορὰ καὶ ξηρὰ καὶ θάλασσα ;»

Ἐκ τῶν εἰρημένων ἕπεται, ὅτι οἱ Μεγαρεῖς ἐγένοντο πλούσιοι διὰ τῆς φιλοπονίας των καὶ τῆς ἱκανότητός των· πλούσιοι δὲ ὄντες ἦτο ἀδύνατον νὰ μὴ ὦσιν ἐνάρετοι. «Ἔσο πλούσιος καὶ θὰ ἦσαι ἐνάρετος, λέγει ὁ πρακτικὸς Ἄγγλος». Ἀλλ' ἐὰν μέχρι τῆς σήμερον ἐσώζετο ἡ Πυθία περὶ τῶν σημερινῶν Μεγαρέων τί θὰ ἔλεγεν ;

Κ. Μανιάκης

Ἀντεισαγγελεὺς τοῦ Ἀρείου Πάγου

ΑΙΣΘΗΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΙΣ
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑΣ ΕΝ ΤΑΥΡΟΙΣ ΤΟΥ ΕΥΡΙΠΙΔΟΥ

(Συνέχεια)

Ὁ Ἄγγελος δυσπιστῶν πρὸς τὸν χορὸν λέγει «ὁρᾶτε, ἄπιστον ὡς γυναικεῖον γένος καὶ ὑποθέτει, ὅτι καὶ ὁ χορὸς εἶνε ἐν γνώσει τῶν πεπραγμένων. Ὁ χορὸς ὅμως ἀρνεῖται τὸ τοιοῦτον καὶ ἐκλαμβάνει τὸν ἄγγελον ὡς μανιακόν, προτρέπει δὲ αὐτὸν νὰ μεταβῇ ταχέως εἰς τὰς πύλας τοῦ τυράννου. Ὁ ἄγγελος δυσπιστῶν ὅτι θὰ εὑρεθῇ τις ἐν ἐπιγνώσει νὰ εἴπῃ, ἂν ἦνε ἔνδον ἢ οὐχὶ ὁ τύραννος τῆς χώρας, ἀνέρχεται τὴν κλίμακα τοῦ ναοῦ καὶ κόπτει (κρούει) τὴν κεκλεισμένην θύραν αὐτοῦ, λέγων πρὸς τοὺς ἔνδον, νὰ χαλάσωσι τὰ κλῆθρα καὶ νὰ ἀναγγείλωσι τῷ δεσπότῃ, ὅτι αὐτὸς εἶνε ἐν τῇ θυρᾷ καὶ ὅτι μέλλει νὰ ἀναγγείλῃ δυσάρεστα πράγματα. Ἀνοιχθείσης τῆς θύρας τοῦ ναοῦ, ἐξέρχεται ὁ Θόας μετὰ δορυφόρων, ὅστις, ἐκπλαγεὶς ἐκ τοῦ θορύβου. ἐρωτᾷ τίς ἤγειρε περὶ τὸ δῶμα τῆς θεᾶς τοιαύτην βοήν, ἀράξας τὰς πύλας καὶ πέμψας ψόφον ἔσω Ὁ Ἄγγελος λέγει, ὅτι αἱ παρθένοι τοῦ χοροῦ ψευδόμεναι ἐζήτουν ν' ἀπομακρύνωσιν αὐτὸν τῶν δόμων, λέγουσαι ὅτι ἐκεῖνος ἦν ἐκτός, ἐνῷ ἦν ἐντός· ὁ Θόας δὲν πιστεύει τὸ τοιοῦτον, ἐπειδὴ αἱ παρθένοι οὐδὲν κέρδος ἐπεδίωκον διὰ τοῦ ψεύδους. Ὁ Ἄγγελος ἀναβάλλων ν' ἀποδείξῃ τὸ ψεῦδος ἐκείνων ὕστερον, παρακαλεῖ τὸν βασιλέα ν' ἀκούσῃ τὰ παρόντα· ἀναγγέλλει δ' αὐτῷ ὅτι ἡ νεᾶνις Ἰφιγένεια, ἥτις παρίστατο παρὰ τοῖς βωμοῖς, ἀπῆλθε μετὰ τῶν ξένων, ἔχουσα καὶ τὸ σεμνὸν τῆς θεᾶς ἄγαλμα, καὶ ὅτι ἦσαν δόλια τὰ καθάρματα. Ὁ Θόας ἐκπλαγείς, ἐρωτᾷ τίς εὐνοϊκὴ περίστασις παρέστη, ἧς ἐδράξατο ἐκείνη· ὁ δὲ ἄγγελος λέγει, ἡ σωτηρία τοῦ Ὀρέστου, ἥτις θὰ διεγείρῃ τὸν θαυμασμὸν αὐτοῦ. Ὁ Θόας ἔκπληκτος ἐρωτᾷ, ἂν Ὀρέστην ἐννοεῖ ὁ ἄγγελος τὸν υἱὸν τῆς Τυνδαρίδος· μαθὼν δὲ ὅτι οὗτος ἦν ὁ καθοσιωθεὶς ὑπὸ τῆς θεᾶς, ἀναφωνεῖ· ὦ θαῦμα καὶ οὐδὲν ἕτερον κατάλληλον ὄνομα. Ὁ Ἄγγελος ζητεῖ ν' ἀποτρέψῃ τὸν νοῦν τοῦ βασιλέως ἐκ τῆς ἐκπλήξεως καὶ προτρέπει αὐτόν, ἀφοῦ ἴδῃ σαφῶς καὶ ἀκούσῃ. νὰ φροντίσῃ νὰ καταδιώξῃ καὶ συλλάβῃ τοὺς ξένους. Ὁ Θόας συναινεῖ καὶ ἰσχυρίζεται, ὅτι τὸ δόρυ αὐτοῦ θὰ προλάβῃ αὐτούς, πρὶν ἢ οὗτοι φύγωσιν, ἐπειδὴ τὸ τέλος τοῦ ὁπλοῦ αὐτῶν εἶνε οὐχὶ πλησίον. Νῦν ὁ ἄγγελος διηγεῖται διεξοδικῶς τὸν δρασμὸν τῆς Ἰφιγενείας καὶ τῶν ξένων. Ὅτε, λέγει, ἤλθομεν πρὸς τὰς θαλασσίας ἀκτάς, ὅπου ἦν κρύφιος ὡρμισμένη ἡ ναῦς τοῦ Ὀρέστου, ἡ παῖς τοῦ Ἀγαμέμνονος ἐξένευσε νὰ ἀποστῶμεν πρόσω ἡμεῖς, οὓς συνέπεμψας, ἔχοντας τὰ δεσμὰ τῶν ξένων, ἐπειδὴ ἦν ἀπόρρητος ἡμῶν ἡ παρουσία, ὅτε αὐτὴ παρεσκεύαζε θυσίαν διὰ πυρὸς πρὸς καθαρμόν· αὐτὴ δὲ ἔχουσα τὰ δεσμὰ ἔβαινεν ὄπισθεν τῶν ξένων· καὶ ταῦτα μὲν ἦσαν ὕποπτα, ἀλλ' ὅμως ἦσαν ἀρεστὰ τοῖς ὑπηρέταις σου. Ὕστερον δέ, ἵνα ἐκείνη φανῇ πρὸς ὑμᾶς, ὅτι ἔπραττέ τι πλέον, ἀνωλόλυζε καὶ ἔψαλλε βάρβαρα μέλη ὡς μαγεύματα ὅτι δῆθεν ἀπένιπτε τὸν φόνον. Ἐνῷ δὲ ἐκαθήμεθα πολὺν χρόνον, ἐπῆλθεν εἰς τὸν νοῦν ἡμῶν, μήπως λυθῶσιν οἱ ξένοι καὶ φονεύσαντες αὐτὴν δραπετεύσωσιν· ἐκ τοῦ φόβου δὲ μήπως ἴδωμεν, ὅσα δὲν ἔπρεπε, καθήμεθα ἐν σιγῇ· τέλος δὲ πάντες ὁμοφώνως εἴπομεν νὰ προχωρήσωμεν, ὅπου ἐκεῖνοι ἦσαν, καίτοι τοῦτο ἦν ἡμῖν ἀπηγορευμένον· ἐνταῦθα βλέπομεν σκάφος Ἑλληνικῆς νεὼς καὶ πεντήκοντα ναύτας ἔχοντας τὰς κώπας ἐπὶ τῶν σκαλμῶν καὶ τοὺς νεανίας ἐλευθέρους τῶν δεσμῶν, (πλησίον δὲ τούτων τὴν Ἰφιγένειαν ἔχουσαν ἐν χερσὶ τὸ ἄγαλμα τῆς θεᾶς· καὶ οἱ τρεῖς δὲ περιέμενον, ἵνα παρασκευασθῇ τὸ πλοῖον εἰς ἀπόπλουν καὶ αὐτοὶ ἡτοιμάζοντο νὰ ἐπιβῶσιν αὐτοῦ, τινὲς τῶν ναυτῶν) ἱστάμενοι ἐπὶ τῆς πρύμνης ἔσυρον διὰ τῶν χειρῶν τὰ πρυμνήσια. ἕτεροι δὲ διὰ κοντῶν ἐπὶ τῆς πρῴρας ἱστάμενοι ἐκράτουν τὸ πλοῖον, ἄλλοι δὲ ἔδενον τὴν ἄγκυραν ἐκ τῶν ἐπωτίδων καὶ ἄλλοι τέλος ἐξέτεινον εἰς τὴν ἀκτὴν τὴν ξυλίνην κλίμακα, ἵνα δι' αὐτῆς οἱ ξένοι ἐπιβῶσιν ἐπὶ τοῦ πλοίου· ἡμεῖς δὲ εὐθὺς ὡς κατενοήσαμεν τὰ δόλια τεχνάσματα, ἀφειδήσαντες τῆς ζωῆς ἡμῶν κατείχομεν τὴν ξένην καὶ τὰ πρυμνήσια καὶ ἐξηροῦμεν τοὺς οἴακας τῆς εὐπρύμνου νεώς· λογομαχοῦντες δὲ ἠρωτῶμεν αὐτοὺς διὰ τίνος νόμου κλέπτοντες ἀπάγετε ἐκ τῆς γῆς τὰ ξόανα καὶ τὰς ἱερείας ; τίς εἶσαι σύ, ὅστις ἀπάγεις τὴν ἱέρειαν ταύτην ἐκ τῆς χώρας ; ὁ δὲ εἶπεν, μάθε ὅτι εἶμαι ὁ Ὀρέστης ὁ ἀδελφὸς αὐτῆς, ὁ παῖς τοῦ Ἀγαμέμνονος, λαβὼν δὲ ἄγω τὴν ἀδελφήν μου, ἣν ἀπώλεσα ἐκ τῶν πατρικῶν δόμων. Οὐδὲν ἧττον δὲ κατείχομεν τὴν ξένην καὶ ἐβιάζομεν αὐτὴν νὰ ἔλθῃ πρὸς σέ· τότε δὲ ἤρξαντο τὰ πλήγματα τῶν γενείων· οὔτε ἐκεῖνοι οὔτε ἡμεῖς εἴχομεν ἐν χερσὶ σίδηρον, ἀλλὰ πυγμαὶ ἐνεκρούοντο καὶ λακτισμοὶ ἠκοντίζοντο ἀπὸ τῶν δύο νεανιῶν εἰς τὰ πλευρὰ καὶ τὸ ἧπαρ, ὥστε τὰ μέλη ἡμῶν κατεπονήθησαν καὶ ἀπέκαμον, διὰ δεινῶν δὲ σημείων πάλης ἐστιγμένοι ἐφεύγομεν πρὸς κρημνόν, οἱ μὲν ἔχοντες ἐν τῇ κεφαλῇ αἱματηρὰ τραύματα, οἱ δὲ ἐπὶ τῶν ὀφθαλμῶν· ἐπισταθέντες δὲ ἐπὶ ὄχθων μετὰ μείζονος προφυλάξεως ἐμαχόμεθα καὶ ἐβάλλομεν πέτρους, ἀλλὰ ἐκώλυον ἡμᾶς διὰ τῶν βελῶν τοξόται ἱστάμενοι ἐπὶ τῆς πρύμνης νὰ προχωρήσωμεν πρόσω· τότε δέ, ἐπειδὴ δεινὸς κλύδων ὤκειλε τὴν ναῦν πρὸς τὴν γῆν καὶ ἦν φόβος μήπως ἡ ἱέρεια βρέξῃ τὸν πόδα, ἀνέλαβεν αὐτὴν ὁ Ὀρέστης εἰς τὸν ἀριστερὸν ὦμον καὶ ἐμβὰς εἰς τὴν θάλασσαν καὶ πηδήσας ἐπὶ τῆς κλίμακος ἔθηκε καὶ τὴν ἀδελφὴν ἐντὸς τῆς εὐσέλμου νεὼς καὶ τὸ διοπετὲς ἄγαλμα τῆς κόρης τοῦ Διός. Ἐκ μέσης δὲ νεὼς ἠκούσθη βοή τις, «ὦ ναῦται Ἕλληνες λάβετε τὰς κώπας καὶ πλήττετε τὴν θάλασσαν, ἐπειδὴ ἔχομεν ἐκεῖνα, ὧν ἕνεκα εἰσεπλεύσαμεν τὸν Εὔξεινον πόρον τῶν Συμπληγάδων»· ἐκεῖνοι δὲ ἐκβάλλοντες ἠδὺν στεναγμὸν ἔπληξαν τὴν ἅλμην, ἡ δὲ ναῦς ἐν ὅσῳ ἦν ἐντὸς τοῦ λιμένος, ἐχώρει, ὅτε ὅμως διεπέρα τὰ στόμια τοῦ λιμένος, δεινὸς ἄνεμος ἐξαίφνης ἐγερθεὶς ὤθει αὐτὴν πρὸς τὴν ξηρὰν παλίμπρυμνον, οἱ δὲ ναῦται ἐκαρτέρουν πλήττοντες τὸ κῦμα, ἀλλὰ ὁ κλύδων παλίρρους ἦγε τὴν ναῦν πάλιν εἰς τὴν γῆν. Ἡ δὲ παῖς τοῦ Ἀγαμέμνονος σταθεῖσα ηὔξατο· «ὦ κόρη τῆς Λητοῦς σῶσόν με, τὴν σὴν ἱέρειαν, εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐκ τῆς βαρβάρου γῆς καὶ σύγγωθί μοι διὰ τὴν κλοπήν μου. Ἐπειδὴ δὲ καὶ σὺ ἀγαπᾷς τὸν ἀ-

δελφόν σου, πίστευσον ὅτι καὶ ἀγὼ ἀγαπῶ τοὺς συγγενεῖς μου»,τότε δὲ οἱ ναῦται τας εὐχας τῆς κόρης συνῶδευσαν διὰ παιᾶνος, ἐξαιτούμενοι σωτηρίαν παρὰ τῆς θεᾶς καὶ ἐξέβαλον γυμνὰς ὠλένας ἐκ τῶν ἐπωμίδων· ἔλαβον δὲ πάλιν τὰς κώπας καὶ ἐδοκίμαζον νὰ ὁδηγήσωσσιν ἐκ δευτέρου τὸ πλοῖον πρὸς τὰ πρόσω ἐναντίον τῆς ὁρμῆς τῶν κυμάτων, ἀλλὰ τοῦτο ἔτι μᾶλλον ἐφέρετο πρὸς πέτρας, τότε δέ τις ἡμῶν εἰσῆλθεν εἰς τὴν θάλασσαν, ἄλλος δὲ ἔδενεν ἐν τῇ ξηρᾷ πλεκτας ἀγκύλας, ἵνα διὰ τοῦ ἑτέρου ἄκρου τῶν σχοινίων σύρῃ τὸ πλοῖον εἰς τὴν γῆν. Ἐγὼ μὲν, προστίθησιν ὁ ἄγγελος, εὐθὺς ἔδραμον πρὸς σέ, ἵνα σοὶ ἀναγγείλω τὰ ἐκεῖ σημβαίνοντα· ἀλλὰ σπεῦσον λαβὼν ἐν χερσὶ δεσμὰ καὶ βροχους· διοτι ἂν μὴ ἐπέλθῃ νηνεμία, δὲν ὑπάρχει τοῖς ξέναις ἐλπὶς σωτηρίας, ὁ δὲ σεμνὸς Ποσειδῶν ὁ ἄναξ τοῦ πόντου ἐπισκοπεῖ τὸ Ἴλιον καὶ ἐπειδὴ εἶνε ἐναντίος τῶν Πελοπιδῶν θὰ παραδώσῃ εἰς τὰς χεῖρας σοῦ καὶ τῶν πολιτῶν τὸν γόνον τοῦ Ἀγαμέμνονος καὶ τὴν ἀδελφήν, ἥτις ἐπιλαθομένη τοῦ ἐν Αὐλίδι φόνου συλλαμβάνεται προδότης τῆς θεᾶς. Ἐνθάδε καταλήγει ἡ ἀφήγησις τοῦ Ἀγγέλου, ἥτις εἶνε λίαν μακρὰ ὡς ἡ τοῦ βουκόλου.

(ἀκολουθεῖ) **Ν. ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ**

ΚΑΤΩ ΑΠΟ ΕΝΑ ΦΩΤΙΣΜΕΝΟ ΣΠΙΤΙ

Χαΐδεψε μὲ τ' ἀντίφεγγο σου ἀποσπερίτη
Τὸ πρόσωπο τῆς κόρης π' ἀγαπῶ.
Μοῦπε πῶς θὰ κοιμᾶται, ἀλλὰ τὸ σπίτι,
Κοίτα πῶς λάμπει μέσ' τὸ φῶς τὸ χαροπό.

Ἴσως καὶ νὰ χορεύῃ, ποιὸς τὸ ξέρει ;
Τοὺς ὅρκους ποιὸς πιστεύει τώρα πλειὰ
Θαρρῶ τὴ βλέπω σπλαγνικώτατό μου ἀστέρι
Νὰ γέρνῃ μέσ' σὲ κάποιαν ἀγκαλιᾶ.

Κ' ἂν ξεγελιέμαι κι' ἂν ἐκείνη εἶν' ἄλλη
Ποιὸς ξέρει αὐτὴ μὲ ποιὸν κρυφομιλεῖ
Ἡ σάλα τοῦ σπιτιοῦ εἶναι μεγάλη
Κ' οἱ καλεσμένοι εἶναι πολλοί.

Τί κρύο ἀλήθεια ἀπόψε, ὦ, τί κρύο
Τὰ λόγια μου θαρρῶ τὰ τραγουδῶ
Βλέπω καὶ σὺ πῶς φεύγεις ἄστρο θεῖο
Ὅμως ἐγὼ θὰ μείνω ἀκόμα ἐδῶ !

(Swiburne) **Μ. Μαλακάσης**

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΚΙΝΗΣΙΣ

Μοῦ ἐδόθη εὐκαιρία τῆς ἡμέρες αὐτὲς νὰ θαυμάσω τοὺς κριτικούς μας. Ὁ κ. Δροσίνης ἐτύπωσε ποιήματα μὲ τὸν τίτλον Γαλήνη. Καὶ εἶναι μὰ τὴν ἀλήθειαν τὰ ποιήματα αὐτὰ μιὰ τέτοια γαλήνη, ποὺ οὔτε ἀκόμη στὴ Νεκρὴ θάλασσα δὲ θὰ εὑρίσκεται. Οἱ κριτικοί μας μάλιστα τὴν κῦραν τέτια γαλήνη, ποῦ τὴν πῆραν γιὰ κάποια πεθαμένη καὶ ὅλοι ἐν χορῷ στὸν κόσμο ἄρχισαν νὰ ψάλλουν τό, Δεῦτε τελευταῖον ἀσπασμὸν καὶ ἐγκωμίασαν τὴ μακαρίτισα καὶ συχωροχάρτια ἀκόμα τῆς ἔδωσαν γιὰ τὴν ἄλλη ζωή.... τὴν ἀθανασία.

Ἐβγῆκαν ὅμως καὶ τὰ Σημαντρα νέα ποιήματα τοῦ κ. Ἰωαννίδου καὶ σὰ νὰ τοὺς ξεκούφαναν τοὺς ἀνθρώπους καὶ νὰ τοὺς ἐτάραξαν, ἐτράπησαν εἰς φυγήν, διότι φαίνεται πῶς δὲν ἔχουν καμμίαν σχέσιν μὲ τὴν ζωήν, ἀφοῦ εἶναι τόσον προσηλωμένοι εἰς τὴν ἀθανασίαν. Μοῦ φαίνεται ὅμως πῶς εἶναι ἁμάρτημα νὰ μὴ θέλουν ν' ἀκούσουν τὴ φωνὴ τῶν «Σημάντρων» καὶ νὰ μὴ χαλοῦν τὸ ραχάτι τους καὶ νὰ μὴ θέλουν ν' ἀγουροξυπνήσουν καὶ νὰ τρέχουν στὸν ὄρθρο ὅταν σημαίνῃ, παρὰ ν' ἀγαποῦν τόσο τὴ γαλήνη καὶ νὰ τρέχουν μόνο σὲ λείψανα καὶ σὲ μνημόσυνα.

Τί λέτε, κ. Πκλαμᾶ, Πολέμη, Ἐπισκοπόπουλε καὶ λοιποὶ κριτικοί μας; ἱεροψάλται ; Β.

ΓΛΩΣΣΙΚΟ ΖΗΤΗΜΑ

Ἀπάντησι μὲ λίγα λόγια σὲ μερικοὺς ποῦ διαφεντέβουνε τὴν καθαρέβουσα καὶ μᾶς κατηγορήσανε τοὺς κ. κ. Κάρολο Κρουμπάχερ καὶ Κ. Παλαμᾶ.

— Καὶ πρῶτα στὸν κ. Ἀ. Φιλαδελφέα. — Πολλὰ γέμματα λέει, καὶ βρίζει ἄδικα ἕνα μεγάλο Φιλέλληνα ποῦ ἀξίζει χιλιάδες δικούς μας δασκάλους, καὶ θαρρῶ πῶς δὲν κάνει καλά. Λόγου χάρη λέει πῶς ὁ κ. Κ. Κρουμπάχερ δὲν «ἐνεβάθυνεν εἰς τὴν νεωτέραν (Ἑλληνικὴν) φιλολογίαν, καὶ τοῦτο ἀρκεῖ νὰ μαρτυρήσῃ τὸ γεγονὸς ὅτι ὡς παράδειγμα δημοτικιστῶν προσάγει — τίνας νομίζετε;—τὸν Σοῦτσον καὶ Παράσχον !!! Τὸν Σοῦτσον, τὸν ἀμείλικτον ἐχθρὸν καὶ σατυριστὴν τῶν δημοτικιστῶν, τὸν Παράσχον, τὸν οὐδὲ ἕνα στίχον γράψαντα εἰς τὴν δημώδη!» (Παλ. Ἄστυ 20 Δεκέμπρη 1902.) Ψευτιές! Μὰ πῶς μπορούσαμε νὰ μὴν ἀκούσουμε ἀπ' ἀπ' τὸν κ. Φιλαδελφέα, ποῦ διαφεντέβει τὴν καθαρέβουσα, τὴν ψέφτικη γλῶσσα, τέτοιες ψεφτιές; Ὁ κ. Κρουμπάχερ ἐκεῖ ποῦ μιλεῖ γιὰ τὴ δική μας τὴ φιλολογία, (Νέο Ἄστυ 13 Δεκέμπρη 1902) καὶ λέει «πῶς τὰ μόνα ἔργα τῆς νεοελληνικῆς ὡραίας φιλολογίας, τὰ δυνάμενα νὰ ὑποστοῦν τὴν αὐστηροτέραν κρίσιν, εἶνε ἀποκλειστικῶς δημοτικά, τὰ περίφημα δημοτικα ᾄσματα, τα ἐνθουσιασαντα τὸν Γκαῖτε, τα ποιήματα τοῦ Σολωμοῦ, τοῦ Βαλαωρίτη, τοῦ Παρασχου κλτ,», δὲν ἀνακατέβει καθόλου τὸ Σοῦτσο, καὶ ὁ κ. Φιλαδελφέας δὲν ἔπρεπε νὰ μᾶς πῇ τέτοιο χοντρὸ ψέμα. Ὁ κ. Φιλτδελφέας ἔπρεπε ἀκόμα νὰ ρίξῃ μιὰ ματια καὶ στὰ ποιήματα τοῦ Παρασχου, για νὰ ἰδῇ ποιός δὲν ἐνεβάθυνεν εἰς τὴν

νεωτέραν ἑλληνικὴν φιλολογίαν, ὁ Κρουμπάχερ ἢ ὁ ἴδιος ποῦ δὲν ξέρει πόσα καὶ πόσα ποιήματα ἔκαμεν ὁ Παράσχος στὴ δημοτική μας γλῶσσα, καὶ νὰ μὴ μᾶς πῇ παραμύθια τῆς Χαλιμᾶς.

Ὕστερα πάλι μᾶς λέει ὁ κ. Φιλαδελφέας: «Ὁ μικρὸς παῖς σήμερον τοῦ δημοτικοῦ σχολείου καὶ τοῦ ἐσχάτου χωρίου τῆς Ἑλλάδος δὲν γνωρίζει ἢ τὴν «ὁδὸν» καὶ τὴν «ἀτμάμαξαν», τὸ «ἀτμόπλοιον» καὶ τὸ «ἀνάκτορον», τὸ «μαγειρεῖον», τὸ «ὅπλον», τὴν «κλίμακα», τὸ «δεῖπνον» καὶ τὰς μυριάδας τῶν νέων λέξων, ἃς ἐκμανθάνει εὐθὺς ἀπὸ τρυφερᾶς ἡλικίας, μὴ ἔχων ἰδέαν πῶς ἐλέγοντο ἢ ἂν ὑπῆρχον κἂν πρότερον.» (Παλ. Ἄστυ 24 Δεκέμπρη 1902). Μπράβο σου, κ. Φιλαδελφέα, μ' ἀφτὴ τὴ ψεφτιά σου ἔκαμες ἀθάνατο πιὰ τὸ ἑλληνικὸ ὄνομα. Θέλεις μ' ἄλλα λόγια νὰ μᾶς πῇς πῶς ἡ δημοτική μας γλῶσσα, θεὸς σχωρέστηνα, πέθανε, πάει. Κρῖμα ποῦ δὲ τῆς κάναμε κόλυβα ! Μὰ δὲν εἶν καὶ τόσο ἔρκολο νὰ πεθάνῃ μιὰ γλῶσσα, καὶ μὴ σὲ μέλῃ. Ὄχι στὸ πιὸ μικρὸ χωριὸ τὸ μικρὸ παιδί, μὰ καὶ στὲς μεγάλες πολιτεῖες, κ' ἐδῶ στὴν Ἀθήνα ἀκόμα, καὶ οἱ μεγάλοι καὶ σπουδασμένοι ἀθρῶποι, ὅσοι δὲν θέλουν νὰ μᾶς κάνουνε τὸ λογιώτατο τῆς Βαβυλωνίας σὰν τοῦ λόγου σου, τὲς λέξες ποῦ ἀράδιασες παραπάνω δὲν τὲς λέν' ὅπως λὲς παρὰ ὅπως τὲς λέν οἱ ἴδιοι, δρόμο, (σὰν δὲ θὰ ποῦν λ. χ. ὁδὸς Βαλτετσίου κτλ.) τραῖνο, βαπόρι, παλάτι (καὶ στὴν Ἐκκλησιά, ὑπὲρ τοῦ παλατίου κτλ.) ἅρμα (καὶ στὸ στρατό, φέρτε ἅρμ!) σκάλα, φαγεῖ, κοὶ δὲ θὰ μᾶς γελάσῃς, γιατί δὲ ζοῦμε στὸ Μόναχο παρὰ μέσ' στὴν Ἀθήνα, καὶ δὲ μιλᾶμε μὲ τοὺς πεθαμένους σὰν τοῦ λόγου σου, παρὰ μὲ τοὺς ζωντανούς. Μποροῦσα νὰ σοῦ φέρω χίλιες δυὸ μαρτυρίες μὰ φτάνει νὰ σοῦ πῶ πῶς κι' ὁ κ. Κόντος (Ἀθηνᾶς τόμ. Β' σ. 264) καὶ ὁ κ. Γ. Ν. Χατζιδάκις (Μελέτη σ. 9.) τὸ ὁμολογοῦν οἱ ἴδιοι πῶς δὲ μιλοῦνε τὴν καθαρέβουσα παρὰ τὴ γλῶσσα ποῦ μιλάει ὁ λαός, τὴ γλῶσσα ποῦ δὲ πέθανε μήτε τόσο ἔρκολα μπορεῖ νὰ πεθάνῃ. Καὶ σὺ ὁ ἴδιος ἀκόμα ἐκεῖ ποῦ τὴν πολεμᾷς ἀποδείχνεις τὴν ψεφτιά σου, γιατί βάζεις δημοτικὲς λέξες, τσαλαπατεῖται, ῥέγκαι, κοσμάκης, κέφι κτλ., μὰ μήπως θὰ τὄχῃς ἐντροπή ;

— Ἂς ἐρθοῦμε τώρα στὸν κ. Αὔγουστο Ζωγράφο. — «Ἐπὶ χιλίων γλωσσῶν, λέει, αἵτινες κατὰ τὰς γλωσσολογικὰς ἐρεύνας ἐλαλοῦντό ποτε, μόνη ἡ Ἑλληνικὴ γλῶσσα ἐπέζησε τοῦ χρόνου... Μόνη ἡ Ἑλληνικὴ γλῶσσα, σταθερωτέρα τοῦ μαρμάρου καὶ στερεωτέρα τοῦ χαλκοῦ, εἶδεν ἀμετάβλητος τὴν ἀλληλοδιάδοχον πτῶσιν τῆς Βαβυλῶνος, τῆς Μέμφιδος, τῆς Καρχηδόνος, τῆς Ῥώμης. Διῆλθον ἐπ' αὐτῆς οἱ αἰῶνες καὶ ἔμεινεν ἀγήρως. Παρῆλθον ἐπ' αὐτῆς τὰ ἔθνη καὶ ἔμεινεν ἀμετάβλητος, κτλ. κτλ.» (Πρωΐα 15 τοῦ Γεννάρη 1903). Κρῖμα ποῦ δὲν πῆρεν ὁ κ. Γ. Ν. Χατζιδάκις, μήτε οἱ ἄλλοι γλωσσολόγοι τοῦ κόσμου, μερικὰ μαθήματα ἀπὸ τὸν κ. Α. Ζωγράφο, ἀδιάφορο ποῦ εἶνε δικηγόρος καὶ δὲν εἶνε γλωσσολόγος. Ἀφτὸ δὲν ἐπείραζε καθόλου.

Θὰ ἤτανε μάλιστα καὶ πολὺ καλὸ νὰ τονὲ διορίσῃ ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησι καθηγητὴ τῆς Συγκριτικῆς γλωσσολογίας στὸ δικό μας τὸ Πανεπιστήμιο. Γιατί πρέπει νὰ ποῦμε τὸ σωστὸ πῶς ὁ κ. Χατζιδάκις δὲν τὰ ξέρει ἀφτὰ τὰ πράματα τόσο καλά, ὅπως ὁ κ. Ζωγράφος, καὶ νὰ τί μᾶς λέει. « Ἐπειδὴ ὁ λόγος ἡμῶν εἶνε αὐθαίρετος καὶ συνθηματικός, θέσει, ἡ γλῶσσα δὲ τῶν ζώων τοὐναντίον φυσικὴ καὶ ἔνστικτος, διὰ τοῦτο ἡ μὲν ἀνθρωπίνη γλῶσσα δύναται μέχρι τοῦ ἀπείρου νὰ μεταβάλληται, ν' ἀναπτύσσηται καὶ νὰ τελειοποιῆται, ἡ δὲ τῶν ζώων μένει διὰ παντὸς ἐν τῇ νῦν ταπεινῇ καταστάσει αὐτῆς προσπεπετταλευμένη». Οὐίθνεῦ ἀναγνώσματα σ. 608.) Μὰ νὰ ποῦ βρέθηκε τώρα κ' ἕνας ξυπνὸς ἄθρωπος σὰν τὸν κ. Ζωγράφο, ποῦ βρῆκε πῶς δὲν εἶνε μοναχὰ τὰ ζῶα ποῦ μένει ἡ γλῶσσά τους πάντα ἡ ἴδια καὶ δὲν ἄλλαξε καὶ δὲν ἀλλάζει καμμιὰ φορά, παρὰ εἶνε καὶ οἱ Ἕλληνες ! Καὶ δὲν πρέπει τάχα ἡ Κυβέρνησι ἀφοῦ δὲν τονὲ διορίζει, νὰ τοῦ δώκῃ τοὐλάχιστο ἕνα μεγαλόσταυρο ; Θἄκανεν ὅμως πολὺ καλὰ ὁ κ. Ζωγράφος νὰ πάρῃ στὸ χέρι τὸ Λυσία καὶ νὰ διαβάσῃ τὸν κατὰ Θεομνήστου λόγο 16 – 20, γιὰ νὰ δῇ ἀπ'τὰ 591 ἴσα μὲ τὰ 383 π. Χ. πόσο ἄλλαξε ἡ γλῶσσα στὴν Ἀθήνα σὲ 210 χρόνια, καὶ νὰ καταλάβῃ πῶς ἀπὸ τότε ἴσια μὲ τώρα σὲ 2,286 χρόνια, κι' ἂν κανένα ἔθνος δὲν μᾶς ἐπλησίαζε, ἡ γλῶσσά μας ἔπρεπε ν' ἀλλάξῃ ὅσο ἄλλαξε καὶ νὰ γίν' ἡ σημερινὴ δημοτική, ποῦ δὲν τὴ λογαριάζει Ἑλληνικὴ καὶ γι' ἀφτὸ λέει πῶς δὲν ἄλλαξ' ἡ Ἑλληνικὴ γλῶσσα, καὶ δὲ φοβᾶται τὸ θεὸ καὶ δὲ ντρέπεται τοὺς ἀθρώπους καὶ τὴ λέει «Τερατῶδες συονθύλευμα λέξεων» χωρὶς νὰ συλλογιέται πῶς «κατ' ἀνάγκην ἐθνολογικὴν ἀμείλικτον» ὅπως λέει ὁ κ. Χατζιδάκις (Ἀκαδημειακὰ ἀναγνώσματα 82) μ'ἀφτά του τὰ λόγια ζητᾷ ν' ἀποδείξῃ, ὅπως κ' οἱ ἄλλοι συντρόφοι του, ἐκεῖνα ποῦ εἶπ' ὁ Φαλμεράϋερ, καὶ τίποτε ἄλλο. Εἶνε ἁμαρτία ! εἶνε ντροπή !

— Νὰ ἰδοῦμε τώρα πιὰ τί μᾶς λέει κι' ὁ κ. Μιλτ, Ἄννινος Καβαλιεράτος. — «Ἡ κατ' αὐτῆς (τῆς καθα-

ρευούσης) κατακραυγὴ προέρχεται, ἢ ἐκ τῆς ψυχώσεως τοῦ νὰ διαφημισθῶσιν ὡς σοφοὶ αἱρεσιάρχαι καὶ ἀνακαινισταὶ καὶ νομοθέται τῆς γλώσσης, ἢ ἐκ τῆς ἀγνοίας τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς, ἄνευ τῆς συνδρομῆς τῆς ὁποίας δὲν ἠμπορεῖ νὰ γράψῃ κανεὶς ἀψόγως τὴν καθαρεύουσαν, πολὺ μᾶλλον ν' ἀποκτήσῃ εἰς αὐτὴν ὕφος ἀτομικόν.» (Παλ. Ἄστυ 11 τοῦ Γεννάρη 1903.) Κοντὰ σ' ἀφτὸ ἂς βάλουμε κ' ἕνα λογάκι τοῦ κ. Γ. Ν. Χατζιδάκι. (Οὐίθν. ἀναγνώσματα σ. 236). «Ἡ κατάληψις τῆς νέας ἡμῶν γλώσσης (τῆς καθαρευούσης) προσπίπτει δυσκόλως τοῖς ἀγνοοῦσι τὴν ἀρχαίαν.» Τώρα λοιπόν, κ. Μ. Ἄννινε Καβαλιεράτε, ἄκουσέ τα ἕνα, ἕνα. Ἐμεῖς μὲ τὸν κ. Κ. Παλαμᾶ μαζί δὲν ἔχουμε ἀνάγκη νὰ φανοῦμε πῶς εἴμαστε σοφοί, ἀφοῦ ἔχουμε τόσους καὶ τόσους ποῦ διαφεντέβουνε τὴν καθαρέβουσα, καὶ λὲν ψερτιὲς κι' ἀνοησίες. Δὲν ἔχουμε ἀνάγκη νὰ βγοῦμε αἱρεσιάρχαι, γιατί ἔχουμε ἕνα ἀρχηγό, τὸν κ. Ἰ. Ψυχάρη, πάει τὸ —ἀρχαι· δὲν εἴμαστε ἀκόμα καὶ αἱρετικοί, ὅπως ἐσεῖς, ποῦ θέλετε νὰ φκιάσετε νέα γλῶσσα καὶ νὰ πετάξτε τὴ γλῶσσα τοῦ λαοῦ, πρᾶμα ποῦ δὲν ἔγινε καμμιὰ φορά. Δὲν ἔχουμε ἀνάγκη μήτε ζητοῦμε, σὰν καὶ σᾶς, νὰ γινόμαστε ἀνακαινισταὶ καὶ νομοθέται τῆς γλώσσης γιατί ἕνας μοναχὰ εἶνε ὁ ἀνακαινιστὴς καὶ νομοθέτης σὲ κάθε γλῶσσα, ὁ λαός. Τὴν ἀρχαίαν ἑλληνικὴν ἀπὸ σᾶς, ποῦ λέτε πῶς ὁ Πλάτωνας, ὁ Ἀριστοφάνης, ὁ Λουκιανὸς καὶ ὁ Πλούταρχος ἔγραφαν τὴν καθαρέβουσα τοῦ καιροῦ τους, πολὺ καλλίτερα τὴν ξέρουμε ἐμεῖς, ποῦ μὲ τοὺς ἴδιους ἀρχαίους θὰ σᾶς ἀποδείξουμε, πῶς ἔγραφαν τὴ γλῶσσα τοῦ λαοῦ. Κι ἂν θέλετε νὰ μάθετε τώρα γιατί φωνάζουμε, μάθετε πῶς ἐμεῖς δὲν φωνάζουμε μοναχὰ γιὰ μᾶς, παρὰ γιὰ ὅλο τὸν ἑλληνικὸ λαό. Καὶ φωνάζουμε καὶ θὰ φωνάξουμε γιατί γιὰ νὰ φκιάσετε ἐσεῖς τὴ γλῶσσά σας, ὑποφέρουμε ἐμεῖς ἐκεῖνα ποῦ κανένας σκλάβος, ὅπως μποροῦμε πολὺ ἔφκολα νὰ τ' ἀποδείξουμε, καμμιὰ φορὰ ἀπὸ κανένα τύραννο δὲν ὑπόφερε καὶδὲν ὑποφέρει. — Τὴν ἀρχαία Ἑλληνικὴ θὰ τὴ μάθουμε μὲ τὴ καθαρέβουσα, γιατί λέτε πῶς ἀφτὴ εἶνε ἡ κλίμαξ. Πολὺ καλά. Μὰ καὶ τὴν καθαρέβουσα γιὰ νὰ μπορέσουμε νὰ τὴν καταλάβουμε καὶ νὰ τὴν γράψουμε, (ὄχι καὶ νὰ τὴ μιλήσουμε, γιατί δὲ μιλιέται,) πρέπει πρῶτα πρῶτα νὰ μάθουμε τὴν ἀρχαία Ἑλληνική, ὅπως τὸ μαρτυρεῖτε σεῖς κι' ὁ κ. Χατζιδάκις. Ἔ, κ. Καβαλιεράτε, πές μου τώρα πιά, μπορεῖ νὰ γείνῃ τέτοιο πρᾶμα;;;!!!

Χαραλ. Ἀνδρεάδης

Ἐξέλεγξις τῆς γνησιότητος τοῦ χρώματος τῶν ὑφασμάτων.

Ἀπόλυτος γνησιότης τῶν χρωμάτων ἐν γένει δὲν ὑπάρχει· διὰ τοῦτο δὲ ἀνάγκη νὰ καθορίζηται ἀναλόγως τῶν ἐπιδρώντων ἐπὶ τοῦ ὑφάσματος μέσων, τίνα ἀντοχὴν πρέπει νὰ παρουσιάζῃ τὸ χρῶμα. Οὕτω δὲ διακρίνεται γνησιότης ἀπέναντι τοῦ φωτός, ἀέρος, πλύσεως, ἱδρῶτος, ῥύπου τῶν ὁδῶν, κονιορτοῦ κτλ.

ΦΘΙΝΟΠΩΡΙΝΕΣ ΑΡΠΕΣ

TRIOLETO

I

Κἄποιος ἤρθε χθὲς τὸ βράδυ
Στὸ κρεββάτι μου σιμὰ,
Κἄποιος ἴσκιος μεταξένιος
Καὶ μὲ ἐφίλησε θερμά!

Καὶ τριγύρω ἀπ' τὸ κρεββάτι
Καὶ στὴν κάμαρα παντοῦ,
Ἔρρανε καμέλιας ψύλλα
Κι' εὐωδιὲς λιβανωτοῦ!...

Κἄποιος ἤρθε χθὲς τὸ βράδυ
Στὸ κρεββάτι μου σιμὰ,
Κἄποιος ἴσκιος μεταξένιος
Καὶ μὲ ἐφίλησε θερμά!...

II

Ὦ! τί γλυκὰ ποῦ σβύνουν καὶ πεθαίνουνε
Τοῦ δειλινοῦ τὰ χρώματα ἐκεῖ πέρα!...
Σὰν ρόδα πορφυρᾶ, ποῦ ἀργομαραίνονται
Στὸν ἀψηλό, τὸν ἤρεμον αἰθέρα...

Ἄχ! νἄντανε σὰν ρόδα καὶ ἡ ἀγάπη μας
Ἄχ νἄντανε ὁ καϋμός μας σὰν τὴ δύση,
Ἀργὰ καὶ ἡδονικὰ κι' ἐρωτικώτατα
Στὸ μάγο ἡλιοβασίλεμα νὰ σβύσῃ!...

III

Ἀπ' τὰ μαλλιά μου μέσα τὸ χεράκι σου
Ἐπέρασε σὰν νύχτιο ἀγέρι, πλάνο,
Καὶ τὴν καρδιά μου ἐγλύκανε—Σὰν ὄνειρο
Μοῦ ἐφάνηκε νὰ ἐδιάβηκε ἀπό πάνω!...

Κι' ὁλόθερμα τὰ στήθη μου ἐλαχτάρισαν,
Κι' ἐτρέμισε ἡ ψυχή μου, καὶ στὴν ἄκρη.
Στὴν ἄκρη τῶν βλεφάρων μου ἐκατέβηκε
Ἀφρὸς τῆς τρικυμιᾶς μου· Ἕνα δάκρυ!...

Ἰανουάριος 1903. **Θρ. Ζωϊόπουλος**

ΧΡΗΜΑ ΠΑΝΤΟΚΡΑΤΩΡ

Κύψατε πρὸ τοῦ ξανθοῦ θεοῦ, κύψατε· ταπεινώθητε, ὦ θνητοί. πρὸ τοῦ ἀφθάρτου χρυσίου, τὸ ὁποῖον ἀναλλοίωτον ἀτενίζει τὸν χρόνον παρερχόμενον· εἶνε ἱκανὸν καὶ διὰ μόνου τοῦ προσκαίρου ἀντιπροσώπου του, τοῦ ἀλαμποῦς, νοῦ ρικνοῦ, τοῦ πεπαλαιωμένου χαρτονομίσματος νὰ Σᾶς ἐπιβάλλῃ τὸν σεβασμόν.

Μικρὸν αὐτό, περιέχει πολλά· ἄψυχον, παρέχει εἰς τὸν κάτοχον τὴν δύναμιν καὶ ψυχὰς ν' ἀγοράσῃ· ἄνευ πνοῆς αὐτό, ἐνέχει τόσην εὐγλωττίαν, ὥστε καὶ τοὺς δεινοτέρους τῶν Εὐρωπαίων δημοσιογραφικῶν καλάμων ἔπεισεν, ὅτι ἡ Μακεδονία, Βουλγαρική, τέκνα ἔσχε τὸν Ἀλεξανδρῶφ καὶ Ἀριστοτελῶφ.

Δι' αὐτό, ὅτι μοχθεῖ ἀπεδείχθη ὁ κόσμος· τὴν ἀπόκτησίν του ζητοῦσι πάντες, καὶ ἐρημῖται μισάνθρωποι καὶ ρέκται πολιτικοὶ καὶ ριψοκίνδυνοι θαλασσοπόροι· ὅλοι διὰ τὸν χρυσὸν καὶ καλλιτέχναι καὶ βιομήχανοι καὶ ἱερεῖς καὶ παρίαι καὶ πατρίκιοι, φυλαὶ καὶ ἔθνη καὶ λαοί.

Ἡ κάμινος τῆς ὁποίας ἡ καπνοδόχη αἴρεται πρὸς τὸν οὐρανόν, τὸν κεραυνόν του ἀψηφοῦσα, δι' αὐτὸ καπνίζει καὶ ἡ ἕλιξ ἡ παφλάζουσα, δι' αὐτὸ τὰ ὕδατα

πλήττει. Οἱ λαοὶ δι' αὐτὸ καὶ μόνον στένουν καὶ εἶνε ἄστρον τῆς ἐλπίδος τοῦ ναυαγοῦ καὶ τοῦ ψυχορραγοῦντος ἡ ζωή, τὸ φάρμακον τοῦ ἀσθενοῦς, τὸ χρυσίον, ἡ ἄλυσις τοῦ δούλου καὶ τοῦ κρατοῦντος αἱ ἡνίαι.

Χρυσέ, τοῦ κόσμου κυρίαρχε, τοῦ χάλυβος δαμαστὰ ὑπέροχε, τοῦ πολιτικοῦ ὁδηγέ, ὦ νέε θεέ, ὁ ὁποῖος ἐδανείσθης τοῦ ἡλίου τὰς ἀκτῖνας, τῆς κόμης τῆς Ἀφροδίτης τὸ χρῶμα καὶ τῶν ἀστέρων τὴν λάμψιν, τίς ἠδυνήθη νὰ εἴπῃ ποτέ, ὅτι δὲν ἐγένετο λάτρης σου;

Σὲ ἐλάτρευεν ὁ λαὸς ὁ θεῖος, ὁ μόνον εὐγενεῖς ἀριθμῶν πολίτας, ὁ ἀφαιρέσας τὸ κάλλος ἐκ τοῦ χρυσοτεύκτου οὐρανοῦ καὶ ἀποτυπώσας αὐτὸ ἀπτὸν πλέον εἰς τὰ ὑπερτέλεια ἔργα του, ὅτε ἐκόσμεις τὸ ἔνδυμα τῆς θεᾶς τῆς Σοφίας· σὲ ἐλάτρευεν ὁ Ρωμαῖος δορυκτήτωρ, ὅτε κατέκτα τὴν γῆν ὅλην χάριν σοῦ καὶ ὅτε ὁ τολμηρὸς Γενουήνσιος τοῦ πόντου διέσχιζε αἰῶνας ὅλους, ἀφ' ἧς διὰ σὲ ἐπωλήθη εἰς θεὸς ὑπὸ τοῦ μαθητοῦ του, σὲ ἔφερε πρὸς τοὺς βασιλεῖς του πιστήριον τῆς μεγάλης του ἀνακαλύψεως.

Διὰ σέ, ὦ τῶν πάντων ἀντιπρόσωπε, καὶ παντοδότα καὶ παντοδύναμε, διὰ σέ, ἐπαῖται ἔγιναν οἱ ἅγιοι, καὶ διὰ σὲ τάγματα ὁσίων εἰς τὴν χώραν τοῦ τρυγμοῦ καὶ βρυγμοῦ τῶν ὀδόντων παρεδόθησαν. Μήπως δὲν ἠγόρασες ἄλλοτε καὶ τοῦ θεοῦ αὐτοῦ τὴν καθέδραν, ὁ ἐπὶ γῆς ἀντιπρόσωπός του. ὅτε ἐπώλει τὸν παράδεισον ἀντὶ ψυχίων μόνον ἐκ τῆς σαρκός σου;

Ὦ χρυσὲ ἄφθιτε, χρυσὲ πανίσχυρε, χρυσὲ τὴν δόξαν ὁ πωλῶν καὶ τῆς δοξης ἡ δίψα, τίνα δὲν ἠδυνήθης, θεὸν ἢ ἄνθρωπον νὰ ὑποτάξῃς ὑπὸ τὴν ἀκαταγώνιστον γοητείαν σου;

—Ἐμὲ τὴν ταπεινὴν μητέρα. Ὁ χρυσὸς τῆς γῆς ὅλος, οὐδὲν ἀπέναντι μιᾶς τοῦ τέκνου μου τριχός.

Λέσποινα Ι. Μυρίζου.

ΣΤΟΝ ΜΙΚΡΟΝ ΔΗΜΗΤΡΙΟΝ ΗΛ. ΖΕΓΓΕΛΗ

Μέσα σαὐτὴν τὸν κῆπον τῆς Ἐδὲμ
ποῦ φύτρωσες ὡσὰν μικρὸ Λουδοῦδι,
μέσα στὰ τόσα δένδρα τὰ ψηλά,
κρυμμένο, σὲ παγώρηο ἀγγελοῦδι.

Καὶ βλέπουν 'μπρός των κόσμο νἀπερνᾷ
τὰ δυό σου μάτια σὰν ὀνείρου πλάνη!..
γιατὶ ἐκεῖνη ὅπου κυβερνᾷ,
μνήμη δὲν σοῦχει ἀκόμα βάνει.

Γιὰ νὰ τὰ νοιώθ' ὁ νοῦς σου ὅλ'αὐτὰ
ἡ Μοῖρες ὅπου σοῦγουνε δοσμένα
θὲ νὰ περάσουν χρόνια καὶ καιροὶ
ποῦ θὰ σκορπιοῦνται 'μπρός σου ἕνα-ἕνα,

Καὶ σύ ἀπ' ὅλ'αὐτὰ ποῦ θὰ κρατῆς
καὶ θὰ θαυμάζῃς ὅλων τὴ 'μορφιά του
στὸ νοῦ σου κι' ἄλλα τόσα θὰ ζητᾷς
πιὰ νἄγουνε τὰ πρῶτα συντροφιά τους.

Ἀθῆναι 1902 **Κ. Λιόπης** *(Κυδωνεὺς)*

— Ὡραία ἰδέα, φίλε μου αὐτή.
— Ἄ μοῦ κοστίζει πολύ.
— Μοῦ τὴν πωλεῖτε παρακαλῶ;

ΔΙΑ ΤΗΝ ΕΘΝΙΚΗΝ ΣΚΗΝΗΝ

Ὁ κ. Α. Γ. Δαλλαπόρτας πρώην Πρόξενος, ἔστειλεν εἰς τὸν κ. Κων. Μανιάκην, Ἀντεισαγγελέα τοῦ Ἀρείου Πάγου, τὴν ἑξῆς συγχαρητήριον ἐπιστολήν, ἐπὶ τῇ ἐκλογῇ του, ὡς Προέδρου τῆς ἐνταῦθα ἱδρυομένης ἐθνικῆς δραματικῆς Σκηνῆς.

Πρὸς τὴν Αὐτοῦ Ἐξοχότητα τὸν
Κωνσταντῖνον Μανιάκην
Ἀντεισαγγελέα τοῦ Ἀρείου Πάγου,
κλ. κλ. κλ. Ἐνταῦθα

Ἐξοχώτατε,

Λάτρης τοῦ ἑλληνικοῦ Θεάτρου, λαμβάνω τὴν τιμὴν νὰ συγχαρῶ ἐπὶ τῇ ἀποφάσει ὑμῶν τοῦ νὰ ἀποδεχθῆτε τὴν ἐκλογήν Σας, ὡς Προέδρου τῆς ἐνταῦθα ἱδρυομένης δραματικῆς ἐθνικῆς Σκηνῆς, ἀψηφήσαντες πᾶν τὸ παρεμβαλλόμενον πρόσκομμα, ἐπὶ τῇ ἐλπίδι, ὅτι θὰ εὐεργετήσητε τὸν Ἑλληνισμόν, διαδίδοντες διὰ τῶν ἀπὸ τῆς Σκηνῆς διδασκαλιῶν, τὰς ὑγιεῖς ἀρχὰς τοῦ νεωτέρου πολιτισμοῦ, ὡς πράττουσι τοῦτο οἱ σοφοί, ἀνὰ τὴν ὑφήλιον, πολιτίζοντες τὰ ἔθνη καὶ τοὺς λαούς, διὰ τῆς ἀπὸ τοῦ Θεάτρου τερπνῆς καὶ ἐπαγωγοῦ ἐκείνης μεθόδου τῶν παραστάσεων.

Οἱ Ἕλληνες, οἱ ἀπανταχοῦ τῆς γῆς, θὰ εὑρεθῶσιν, *ὡς πάντοτε*, πρόθυμοι εἰς θυσίας, ὅταν θὰ ἴδωσιν, ὅτι ἡ ἐν Ἀθήναις ἱδρυομένη νῦν δραματικὴ ἐθνικὴ Σκηνή, ἀληθῶς θ' ἀνεγείρῃ ἐκ τῆς καταπτώσεως τὸ ἑλληνικὸν Θέατρον, ἐπὶ τῶν ἀρχῶν δὲ τῆς ἐλευθερίας, οἵας συνέλαβεν ὁ νεώτερος πολιτισμὸς ὑπὸ τοῦ χριστιανισμοῦ φωτιζόμενος, ἀκτινοβολοῦν τὸ φῶς τὸ πνευματικόν, ἀπηλλαγμένον τῆς αὐθεντίας τῶν ἀρχαίων μορφῶν, παρελθουσῶν διὰ παντός, μετὰ τοῦ πολιτισμοῦ, ἀπὸ τοῦ ὁποίου ἐπήγασαν, ἀπαστράπτον δέ, τὸ δόγμα τῆς Σωτηρίας, ἐν χριστιανικαῖς ἀληθείας, ὑπὸ νέαν ὅλως μορφήν.

Θὰ ἐδιδάσκετο ὁ ἑλληνικὸς Λαὸς τότε, τὰς εὐαγγελικὰς ἀρχάς, τὰς θαυμασίως, ἐκπολιτιστικάς, τὴν ἱστορίαν δὲ τοῦ πολυπαθοῦς, ἀλλὰ μεγαλοπράγμονος τρισχιλιετοῦς αὐτοῦ βίου, ἀναπτερούμενος εἰς τὴν σφαῖραν τὴν ἠθικήν, τῆς πίστεως, τῆς ἐλπίδος καὶ τῆς ἀγάπης καὶ ἀναδεικνύμενος οὕτω εἰς ἀνάστημα τέλειον, καὶ εἰς μορφὴν εὐγενῆ καὶ ὡραίαν, τὴν αἴγλην ἀρχαϊκὴν ἀκτινοβολῶν, ἀλλ' ὑπὸ ἰδίαν ὅλως μορφήν, ἰδανικευομένην ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον, ἐν τῇ λατρείᾳ νῦν τοῦ Ἀπείρου.

Ἀλλὰ πρὸς τί τὰ πολλά, ἀφοῦ ἔχω τὴν τιμὴν ν' ἀποτείνωμαι πρὸς ἄνδρα σοφόν, ὅστις ἐν ἐπιγνώσει τῆς σπουδαιότητος καὶ τοῦ μεγαλείου τοῦ ἔργου, ὅπερ μετὰ θάρρους ἀνέλαβε, κινεῖ πάντα λίθον, ὅπως ἡ ἐν Ἀθήναις ἱδρυομένη δραματικὴ ἐθνικὴ Σκηνὴ τελεσφορήσῃ εἰς τρόπον, ὥστε ν' ἀνεγείρῃ Θέατρα ἐθνικὰ ἀνὰ πᾶσαν γωνίαν τῆς ἑλληνικῆς γῆς, δι' ὧν νὰ κατορθωθῇ ἡ ἐκλαίκευσις τῶν ἐπιστημονικῶν γνώσεων, παράγουσα καὶ πάλιν τὰ τεράστια ἐκεῖνα θαυματουργήματα τοῦ ἀρχαίου ἑλληνικοῦ κόσμου, ἅτινα ἔκπληκτοι θαυμάζουσιν οἱ αἰῶνες ἐς ἀεί, ὑπ' αὐτῶν διδασκόμενοι.

Ἐν τῷ συγχαίρειν ὑμῖν ἐπὶ τῇ *γενναίᾳ* ἀποφάσει, ὑποβάλλω Ἐξοχώτατε, τὸν χαιρετισμὸν καὶ τὰ σέβη μου, εὐελπιστῶν, ὅτι αἱ προσπάθειαι ὑμῶν ὑπὲρ τοῦ ἑλληνικοῦ Θεάτρου, μεγάλως θὰ ὑπηρετήσωσι τὸν Ἑλληνισμόν.

Ὁ φίλος τῆς ὑμετέρας Ἐξοχώτητος
Α. Γ. Δαλλαπόρτας
πρώην Πρόξενος.

ΓΑΛΑ

Τὸ γάλα τῶν διαφόρων ζώων πρόσφατον ὂν εἶναι ὑγρὸν κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον ἀδιαφανές, λευκὸν ἢ κιτρινόχρουν, ἔχει δὲ ἰδιάζουαν ὀσμὴν καὶ γεῦσιν ἀσθενῶς γλυκεῖαν.

Συστατικὰ τοῦ γάλακτος.

Τὰ κυριώτερα συστατικὰ τοῦ γάλακτος εἶναι πλὴν τοῦ ὕδατος *λεμφατοειδεῖς οὐσίαι, βούτυρον, γαλακτοσάκχαρον καὶ ἅλατα.* Τὸ προσφάτως ἀμελχθὲν γάλα ἐνέχει καὶ ἀέρια (ἀνθρακικὸν ὀξύ, ὀξυγόνον, ἄζωτον).

Διάκρισις προσφάτου καὶ βρασθέντος γάλακτος

Τὸ πρόσφατον γάλα μετὰ σταγόνων τινῶν προσφάτου τερεβινθελαίου ἠπίως θερμαινόμενον, εἶτα δὲ ἀναμιγνύμενον μετ' ὀλίγου βάμματος ῥητίνης ἱεροξύλου χρωματίζεται ἀμέσως ἢ μετὰ παρέλευσιν ὀλίγων δευτερολέπτων κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον κυανοῦν, ἐν ᾧ γάλκαὶ μέχρις 80ο ἑκ. βρασθὲν δὲν χρωματίζεται.

Διατήρησις γάλακτος.

Ἡ διὰ χημικῶν οὐσιῶν (βόρακος, βορικοῦ ὀξέος κτλ.) διατήρησις τοῦ γάλακτος ἀπεδείχθη ἐπ' ἐσχάτων ἀκατάλληλος. Τὸ ἀσφαλέστερον μέσον πρὸς ἀποτελεσματικὴν καταστροφὴν τῶν βακτηρίων ἐν τῷ γάλακτι παρέχει ἡμῖν ἡ θέρμανσις αὐτοῦ. Πρὸς ἐντελῆ δ' ὅμως καταστροφὴν πάντων τῶν νοσογόνων σπερμάτων καὶ ἐπικινδύνων ἰδίᾳ εἰς τοὺς παῖδας βακτηρίων εἶναι ἀνάγκη τὸ γάλα νὰ θερμανθῇ εἰς 120ο ἑ, ὁπότε ἐπέρχεται ἀλλοίωσις τῆς ὄψεως (τὸ χρῶμα γίνεται σκοτεινότερον) καὶ ἀπώλεια ἀρώματος. Τὰ βακτήρια *τῆς θέσεως* καταστρέφονται διὰ παρατεταμένης θερμάνσεως αὐτοῦ ἐπὶ 30 λεπτὰ ἐν θερμοκρασίᾳ 68⁰.

Μέθοδος ἀνακαλύψεως τῶν ἐν τῷ γάλακτι βακτηρίων τῆς φθίσεως.

Τὰ ἐν τῷ γάλακτι τῆς ἀγελάδος πάρχοντα βακτήρια τῆς φθίσεως ἀνακαλύπτονται διὰ τῆς ἑξῆς μεθόδου: Ἐντὸς δοκιμαστικοῦ σωλῆνος χύνομεν μικρὰν ποσότητα γάλακτος, ἐν ᾧ προσθέτομεν κατὰ πρῶτον σταγόνας διαλύματος παραφενυλαινοδιαμίνης. Ἐὰν ἐν τῷ γάλακτι δὲν ὑπάρχουσι βακτήρια φυματιώσεως, τοῦτο δὲν μεταβάλλει τὸ χρῶμα του, ἐὰν δὲ ὑπάρχωσιν ἀμέσως μετὰ τὴν προσθήκην τῶν τελευταίων σταγόνων, ἀνακινουμένου τοῦ ὑγροῦ, προσλαμβάνει τοῦτο χρῶμα *φαιοπράσινον.*

Γυναικεῖον γάλα.

Τοῦτο περιέχει μεγαλείτερα σφαιρίδια βουτύρου τοῦ βοείου. 1ον) Ἐνέχει πλειότερον σάκχαρον καὶ 2ον ἔχει μεγαλειτέραν ποσότητα λευκώματος. Ἡ τυρίνη αὐτοῦ πήγνυται εἰς *μικρὰς κροκίδας.* Ἑπομένως ἡ πέψις αὐτῆς εἶναι εὐκολωτέρα τῆς οτοῦγάλακτς τῆς ἀγελάδος, ἥτις ἀποβάλλεται εἰς *μεγαλας κροκίδας.*

Προβάτειον γάλα.

Τοῦτο εἶναι πλουσιώτερον εἰς βούτυρον καὶ λεύκωμα τοῦ αἰγείου. Ἐπὶ τοῦ ποιοῦ ὅμως τοῦ προβατείου γάλακτος ἔχει ἐπιρροὴν ἡ καταγωγὴ τοῦ ζώου Ἐλαιώδης τροφὴ αὐξάνει τὸ βούτυρον· ἡ ἀποκοπὴ τῶν ἐρίων ἐλαττώνει τὸ ποσὸν τοῦ γάλακτος.

Αἴγειον γάλα.

Τοῦτο ἐνέχει βούτυρον καὶ λεύκωμα πλειότερον τοῦ βοείου· γαλακτοσακχαρου καὶ ἁλάτων ἐνέχονται τὰ αὐτὰ ποσά. Τὸ αἴγειον γάλα ἔχει ὑποκίτρινον χρῶμα καὶ ἰδιάζον ἄρωμα· ἡ παύξησις τοῦ ποσοῦ τοῦ βουτύρου διὰ καταλλήλου τροφῆς κατορθοῦται παρὰ τῇ αἰγὶ εὐκολώτερον ἢ παρὰ τῇ ἀγελάδι.

Ἐλαττώματα τοῦ γάλακτος.

1ον) Γάλα κυανοῦν· τοῦτο προέρχεται ἐκ μικροοργανισμῶν. 2ον) Γάλα ἐρυθρόν. 1) Κατὰ τὴν ἄμελξιν· 2) κατόπιν ἐρυθρωθέν. Τὸ μὲν πρῶτον προέρχεται ἐξ ἀγελάδων, αἵτινες πάσχουσιν *ἐκ φλεγμονῆς τῆς θηλῆς* καὶ ἑπομένως περιέχει αἷμα· τὸ τοιοῦτον δὲ γάλα δεικνύει συνήθως *ἐρυθρὰς γραμμὰς* καὶ *ἐρυθρὸν καθίζημα.* Τὸ δεύτερον καθίσταται τοιοῦτον διὰ μικροοργανισμῶν, οἵτινες προκαλοῦσι τὸν ἐρυθρὸν χρωματισμν τοῦ γάλακτος.

ΙΑΤΡΙΚΑΙ ΣΥΜΒΟΥΛΑΙ

Λιποθυμία

Ὅσοι ἔχασαν τὰς αἰσθήσεις των, πρέπει πρῶτον ν' ἀναπνεύσουν καθαρὸν καὶ δροσερὸν ἀέρα, πρέπει νὰ μένουν ἐξαπλωμένοι μὲ τὴν κεφαλὴν χαμηλά, χαμηλότερα ἀπὸ τὸ ἄλλο σῶμα. Ἐν τῷ μεταξὺ ἠμποροῦμεν νὰ ῥαντίζωμεν τὸ πρόσωπόν των μὲ κρύον νερὸν καὶ νὰ δίδωμεν ὀλίγην ἀμμωνίαν, διὰ νὰ την ἀναπνεύσουν. Συγχρόνως ἐρεθίζομεν καὶ τὸ δέρμα των κατὰ διαφόρους τρόπους μὲ ἐντριβάς, μὲ σιναπισμοὺς καὶ ἐν ἀνάγκῃ ἠμποροῦμεν νὰκάμωμεν καὶ μίαν ἔνεσιν αἰθέρος ὑπὸ τὸδέρμα.

Καύματα

Τὰ καύματα ἠμποροῦμεν νὰ διαιρέσωμεν εἰς τρεῖς βαθμοὺς ἀναλόγως πρὸς τὴν καταστροφήν, τὴν ὁποίαν ἐπροξένησαν εἰς τὸ δέρμα καὶ εἰς τὰς σάρκας μας. Καὶ ὅταν μὲν δὲν συνέβη καμμία πληγὴ εἰς τὸ δέρμα, ἀλλὰ μόνον ἡ ἐπιδερμὶς κοκκινίσῃ καὶ αἰσθανώμεθα πόνους καὶ ζέστην εἰς τὸ μέρος ὅπου ἐκοκκίνησε, τὸ καῦμα εἶνε πρώτου βαθμοῦ. Ἐὰν ὅμως ἡ ἐπιδερμὶς ἐφούσκωσε καὶ ἔχῃ ὑγρὸν κάτω ἀπὸ τὴν φοῦσκαν, τότε τὸ καῦμα εἶναι δευτέρου βαθμοῦ. Εἰς τοιαύτην τινὰ περίπτωσιν πρέπει νὰ ἀφαιρέσωμεν μὲ προσοχὴν τὰ φορέματα καὶ νὰ σκεπάσωμεν τὰς πληγὰς μὲ ἐπιθέματα ἀπὸ λινέλαιον καὶ νερὸν ἀσβέστου, ἢ νά τας ἀλείψωμεν μὲ κολλόδιον καὶ νά τας περιτυλίξωμεν ἐλαφρὰ μὲ ἀραιὰν βάτταν Ἐὰν αἱ φοῦσκαι εἶναι μεγάλαι, δὲν πρέπει νά τας κόπτωμεν, ἀλλὰ μόνον νά τας κεντῶμεν διὰ νὰ χυθῇ το ὑγρόν Τρίτου βαθμοῦ εἶναι τὰ καύματα ἐκεῖνα, κατὰ τὰ ὁποῖα κατεστράφη ὅλον τὸ δέρμα καὶ σάρκες καὶ ἀπεγυμνώθη τὸ σῶμά μας ἐντελῶς ἀπὸ τὴν φυσικήν του σκέπην. Ἐὰν τὰ καύματα τοῦ δευτέρου βαθμοῦ καὶ τρίτου ἔχουν μεγάλην ἔκτασιν, εἶναι πολὺ ἐπικίνδυνα διὰ τὴν ζωὴν καὶ πρέπει νὰ προσκληθῇ ἀμέσως ὁ ἰατρός. ἕως ὅτου ὅμως φθάσῃ ἐπὶ τόπου, τὸ καλλίτερον εἶναι νὰ βάλωμεν τοὺς καέντας ἢ τὰ παθόντα μέλη των ἐντὸς διαρκοῦς λουτροῦ, νὰ μένουν διαρκῶς εἰς τὸ λουτρόν.

Αἱματουρία

Ὅταν πάθῃ τις α ἱ μ α τ ο υ ρ ί α ν χρεωστεῖ, μέχρις ὅτου ψθάσῃ ὁ ἰατρὸς καὶ φροντίσῃ διὰ τὰ περαιτέρω, νὰ θέσῃ ψυχρὸν νερὸν ἢ πάγον ἐπὶ τοῦ ὑπογαστρίου καὶ νὰ μεταχειρισθῇ ψυχρὰ λουτρὰ τῆς ἕδρας.

Αἱμορραγία

Ὅταν πάθῃ τις α ἱ μ ο ρ ρ α γ ί α ν ἀπὸ τὸ στόμα ὀφείλομεν νὰ ἐννοήσωμεν πρῶτον ἀπὸ ποῦ ἔρχεται τὸαἷμα. Ἐὰν τὸ αἷμα ἔρχεται ἀπὸ τοὺς πνεύμονας, τὸ χρῶμα του θὰ εἶναι ἀ ν ο ι κ τ ὸ ν κ ό κ κ ι ν ο ν, θὰ ἀφρίζῃ καὶ θὰ συνοδεύνται συχνὰ μὲ βῆχα, ἐὰν δὲ ἀπὸ τὸν στόμαχον, θὰ εἶναι μ α υ ρ ε ι δ ε ρ ό ν. θὰ συνοδεύνται πολλάκις μὲ ἐμέτους καὶ μὲ πόνον ἐπάνω εἰς τὸ ἐπιγάστριον. Εἰς τὴν πρώτην περίπτωσιν ὁ ἀσθενὴς πρέπει νὰ μείνῃ ἐντελῶς ἥσυχος, νὰ καταπίνῃ κομμάτια πάγου, ψυχρὰ ποτὰ καὶ λεμονάδαν καὶ νὰ φέρῃ μίαν φοῦσκαν μὲ πάγον ἐπάνω εἰς τὸ στῆθός του. Εἰς τὴν δευτέραν περίπτωσιν πάλιν ὁ ἀσθενὴς ὀφείλει νὰ κατακλιθῇ, νὰ μὴ παίρνῃ καμμίαν τροφὴν καὶ νὰ φέρῃ μίαν φοῦσκαν γεμάτην ἀπὸ κομμάτια πάγου ἐπάνω εἰς τὸν τόπον τοῦ στομάχου.

Δῆγμα λυσσῶντος ζῴου

Ὅταν τις δηχθῇ ὑπὸ λυσσῶντος ζῴου χωρὶς ἀργοπορίανπρέπει νὰ κόψῃ τὸ δέρμα μὲ ψαλίδιον, ἀφοῦ τὸ διπλώσῃ καὶ κάμῃ πτυχὴν εἰς ἐκεῖνο τὸ μέρος, ὅπου ἐδήχθη. Κατόπιν πρέπει νὰ πλύνῃ τὴν πληγὴν μὲ δυνατὴν διάλυσιν φαινικοῦ ὀξέος, πέντε ἐπὶ τοῖς 100, εἰς τὰ παιδία ὅμως, ἀντὶ τοῦ φαινικοῦ ὀξέος, μεταχειριζόμεθα διάλυσιν αἰγειρικοῦ ὀξέος. Κατόπιν, μετὰ τὸν καυτηριασμὸν τῆς πληγῆς, πρέπει νὰ σπεύσῃ ἀμέσως εἰς τὸ Λυσσιατρεῖον.

Αἱ ἐλαφραὶ πληγαὶ καὶ οἱ μώλωπες

Οἱ ἐπιπόλαιοι μώλωπες, αἱ ἐκχυμώσεις καὶ οἱ ἐκδαρμοὶ τῆς ἐπιδερμίδος θεραπεύονται ἐὰν τηρῇ ἀπόλυτον ἡσυχίαν ὁ παθὼν καὶ ἐπιθέτῃ ψυχρὰ ἐπιθέματα καὶ σκεπάσῃ τὸ ἐκδαρθὲν μέρος μὲ στρῶμα λεπτῆς γάζης ἀντισηπτικῆς, τὸ ὁποῖον σφίγγομεν ἐπὶ τῆς πληγῆς μὲ ὀλίγους γύρους ἐπιδεσμοταινίας.